

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 34.

Måndagen den 7 Maj, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 30 sistlidne April.

Föredrogos å nyo och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts medannämnda, den 5 i denna månad bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående fri dispositionsrätt öfver svenska statens fastighet i Paris; och

2:o) angående de Kongl. teatrarne.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran följande den 5 innevarande Maj bordlagda ärenden, nemligen: Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 8, Lag-Utskottets utlåtande N:o 38, Särskilda Utskottets utlåtanden N:is 1—4 samt Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 10.

Herr Grefven och Talmannen yttrade att han i enlighet med öfverenskommelse, träffad vid talmanskonferensens sammanträde, finge hemställa, att de nu för andra gången bordlagda utlåtandena från Särskilda Utskottet måtte uppföras på föredragningslistan till det plenum, som komme att hållas Onsdagen den 16 innevarande Maj.

Härtill lemnade Kammaren sitt bifall.

Fortsattes föredragningen af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 7, angående allmänna bevilningen.

5:te punkten.

Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.

Utskottets förslag till förordning angående bevilning af fast egen-
dom samt af inkomst.

§ 11.

Öfverskriften.

Godkändes.

Mom. 1.

Herr Nyström: Då jag icke annat än i sista ögonblicket delta-
git såsom suppleant i Bevillnings-Utskottet vid behandlingen af denna
ll § och allenast helt kort i den reservation, jag afgifvit, anført de
skäl, som ligga till grund för mitt yrkande om ändring i paragrafen,
ber jag nu att få något närmare yttra mig i saken och derjemte få
yttra några ord, huru den föreslagna bevillningsförordningen i dess hel-
het tyckes för mig gestalta sig.

Bevillningsförordningen har, åtminstone i de norra orterna, befun-
nits ända från dess första tillkomst och till närvarande tid medföra
ganska många olägenheter och särdeles hvad skatterna på landet be-
träffar. Jag har deltagit omkring tio år i bevillningsberedningar och
funnit, att den har varit högst svår att rättvist tillämpa och att den
har förorsakat orättvisa beskattningar och i följd deraf orättvist utgö-
rande af skattetunga äfven i kommunalt hänseende. Till bevis derpå kan
jag nämna, att Norrbottens landsting enhälligt för åtskilliga år sedan
fann sig böra ingå till Kongl. Maj:t med underdånig framställning om
att få förordningen ändrad, och till ytterligare bevis derpå kan jag
upplysa, att personer, boende på landet och skattlagda för inkomst,
blifvit så tungt beskattade i kommunalt hänseende, att de funnit sig för-
anlåtna att flytta till stad för att derstädes blifva mera jemlikt med
andra beskattade. En ny rättvisare bevillningsförordning var därför
af behof påkallad, äfven utan afseende på, om de stora frågorna fordra,
att en rättvisare beskattningsgrund, än den hittills gällande, införes.
Ty det kan icke bortresoneras på något sätt, att för oss förestår att i
hög grad stödja oss på ökad bevillning, om de föreslagna stora frå-
gorna skola framgå och kunna utföras.

Enligt min tanke borde grunden för den nya bevillningsförordnin-
gen vara den, att hvar och en skall skatta för sin inkomst eller i för-
hållande till sin skatteförmåga, denna inkomst må uppkomma af hvad
som helst, så att inkomsten af fastighet dervid skulle beräknas till fem
för hundra, der icke i undantagsfall annorlunda kunde böra ifråga-
komma. Jag anser därför, att allt, hvad man i nu föreslagna förord-
ning har bestämt om fastighetsbevilning, bort utgå, och endast den
rena inkomsten böra vara lagd till grund för inkomstberäkningen, helst
man kan lika väl uppskatta inkomst för fastighet så fullständigt och
noga, som man uppskattar inkomsten för en rörelse — ja, vida säkrare

— och en fastighet icke ovilkorligen bör stå i samma värde i tre år, äfven om den har haft svåra konjunkturen, utan bör kunna uppskattas efter den verkliga inkomst, egendomen gifvit.

Föreliggande förslag till bevillningsförordning uppfyller icke på långt när, efter mitt förmenande, de anspråk, man kan hafva på en rättvis beskattning inom landet — en sådan rättvis beskattning, som man ovilkorligen bör hafva för att kunna rättvist fördela den stora tunga, som kommer att uppstå för landet, derest de stora frågorna komma att gå igenom. Det är ju icke fråga om mer eller mindre, än att den beräknade minskningen i statsinkomster, som antagligen måste ersättas till största delen genom bevillning, skall uppgå först och främst för afskrifning af grundskatter och indelningsverk, efter afdrag af några hundra tusen kronors bevillning, som kommer på fastigheter, till omkring nio millioner och vidare för ifrågasatt afskrifning af personella skatter eller skyddsafgifter till omkring sju hundra tusen kronor. Det är vidare fråga om att ändra bevillningsförordningarna, så att en mängd, som mycket väl kunde och borde utgöra bevillning i förhållande till sin inkomst, skall blifva befriad. Så är det vidare fråga om, att existensminimum skall höjas till fem hundra från fyra hundra kronor. Bevillningsförordningen blir enligt min tanke icke heller rättvis, om de stora frågorna gå igenom, och man skall beskatta endast afkastning af jordbruksfastighet till en procent; ty ingen kan väl nedlägga ett rörelsekapital, vare sig på boskapsskötsel eller annat, om icke det gifver mer än en procent, och ingen hemmansegare kan lefva och uppehålla sig med en så ringa afkastning. Derför har jag ansett, att, om man skall lemna nämnda stora eftergifter och kräfva ytterligare stora uppoffringar af landets inbyggare för försvaret, man bör rättvist dela bördan och dela den så, att hvar och en deltager i denna börd alldeles efter sin skatteförmåga. Detta har, såsom jag nyss nämnde, icke skett i den föreslagna bevillningsförordningen. Orsaken dertill torde må hända hafva varit den, att den skatteregleringskomité, som funnits för att uppgöra detta förslag, icke varit så sammansatt, som sig bort. Följden deraf har blifvit, att den kommit att ledas allt för mycket af ett visst intresse vid uppgörandet af det förslag, som den har framställt. Regeringen synes mig ock allt för troget hafva följt detta förslag, och Utskottet har sedan följt regeringens förslag utom i ett fåtal fall. Det kan t. ex. icke vara rättvist, att enligt bevillningsförordningen den, som har 35,000 kronor utlånade penningar och därför uppbär i räntor nära 1,800 kronor, icke skall skatta mer än den, som med möda och arbete på osäker väg bereder sig denna inkomst. Det kan icke heller vara rättvist, att, såsom det skulle kunna blifva fallet, enligt Utskottets förslag, den, som har 10 till 15 tusen kronor i utlånad kapital, helt och hållet befrias från skatt till stat och kommun. Det kan vidare icke vara rättvist, att den lilla jordbrukaren med kanske några hundra kronors inkomst skall skatta för sitt fulla belopp, men andra, utan undantag, befrias för ända till 500 kronor. Ja, med ett ord, det kunde göras så många skäligen anmärkningar mot den föreslagna bevillningsförordningen, att det skulle taga allt för lång tid att uppräknas dem, och därför afstår jag derifrån, men jag kan, i korthet sagdt, icke finna annat, än att författningen, sådan den blifvit föreslagen och sådan den antagligen kommer att blifva antagen, icke varder bättre, utan kanske

Förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

vida sämre än den nuvarande bevillningsförordningen och dessutom så svår att tillämpa, att, äfven med bästa vilja i världen, resultatet ej kan blifva rättvist. Bland annat möta stora svårigheter med föreslagna olika beskattningssättet för skog, hvarom frågan dock är återremitterad. I öfrigt möta flere omständigheter, som verka högst svårt i bedömandet af frågan, huru mycket man skall hafva i afdrag för ränta på i rörelse nedlagdt kapital. I vissa fall kan man väl utreda det, men i många fall alldeles icke.

Hvad den föreliggande elfte paragrafen beträffar, har jag vågat framställa en kort reservation, icke för att jag nu, då Andra Kammarerna har antagit förslaget, väntar någon särdeles uppmärksamhet åt mitt förslag, utan för att hafva för framtiden i protokollet fredat mig sjelf. Mitt förslag afser först och främst, att man skall bibehålla det nuvarande existensminimum till 400 kronor i stället för föreslagna 500 kronor; vidare att man skall göra en viss mindre ändring i den föreslagna lindringen för inkomst under 1,200 kronor, och att man skall söka göra öfvergången från skatteskyldighet till skattefrihet, eller från 1,800 krotill 500 så litet bjert framträdande som möjligt. Det är hvad jag har åsyftat med mitt förslag, som slutar med de tillagda orden: »eller mindre säker inkomst är i fråga», hvarmed jag afsett, att, der inkomsten är mindre säker, det skulle vara i beskattningsmännens hand lagd en rättighet att bevilja befrielse eller lindring. Det har i skatteregleringskomiténs förslag förekommit, att komitén ansett, att det *aktiva medborgareskapet* skulle bibehållas genom att hafva kvar mantalspenningarne. Jag kan dock för min del icke finna, att så kan ske, ty om mantalspenningarne bibehållas, medföra de icke rösträtt, hvarken i kommunalt hänseende eller i politiskt. Det kan ju då icke ligga något egentligt aktivt medborgarskap i detta. Jag anser, att man gör mycket orätt och hellre skada än gagn för den mindre bemedlade klassen genom att nu höja existensminimum till 500 kronor, ty derigenom måste, såsom jag också i min reservation antydt, det blifva en ännu större mängd, som kommer under detta streck, än som hittills är förhållandet, och hvilka således skola få ännu mindre utsigt än hittills att med stigande upplysning erhålla det politiska strecket nedflyttadt till 400 kronor. Det kan också blifva fråga om, huruvida det är klokt äfven för andra orsakers skull att höja detta existensminimum, ty börjar det blifva så rörligt, som nu är i frågasatt, så komma ropen i de nedre lagren att ställas på utvidgad rösträtt, och dessa rop komma att allt mer och mer låta höra sig och gå ända derhän, att den allmänna rösträttens införande kommer att allvarligen påyrkas. Ditåt vill jag för min del icke komma, utan allenast att man med stigande upplysning må medgifva, att strecket nedsättes till 400 kronor. — Det är således icke egentligen endast emot den *skatteförmån*, som skulle beredas de af de mindre bemedlade, hvilka jemförelsevis med andra kunna och böra skattas, som jag har reserverat mig, utan det är egentligen lika mycket för att icke taga bort deras rättighet och skyldighet att efter sin förmåga deltaga i statens och kommunens bördor samt deras rösträtt. Det blifver alldeles orättvist, om detta Bevillnings-Utskottets förslag skall gå igenom. Ty under de år, jag varit med i bevillningsberedningar, har jag knappast kunnat uppskatta en arbetares inkomst till mer än

400 kronor, och få komiterade skola på heder och samvete kunna ålägga mera. Följaktligen blifva många unga friska arbetare, åtminstone i de norra orterna, alldeles fria från skatter efter bevillning både till stat och kommun samtidigt med att de befrias från skyddsafgiften och alla egentliga personella skatter till kommunerna. Jag har icke hört några yrkanden om befrielse från bevillning skäligen göras i landsorten. Vål har jag hört, att i Stockholm och andra större städer det lär höjas klagomål, och dertill, tror jag, finnas skäl, ty hyrorna äro der så mycket större, att det behöfves nedsättning. Men när man nu i förslaget gifver beskattningskomitén rättighet att lemna eftergifter vid ömmande omständigheter eller hög bostadshyra med ända till 200 kronor, och enligt mitt förslag denna lindring äfven skulle erhållas om mindre säker inkomst vore i fråga, och den mindre bemedlade således kan blifva befriad ända till 650 kronors inkomst, kan jag icke veta hvarför icke strecket eller existensminimum kan få vara sådant, som det är. Mig synes därför, att den, som har råd att betala, bör få vara med om att betala i kommunala förhållanden och äfven deltaga i kommunens angelägenheter; han bör icke uteslutas från deltagande i kommunal- och kyrkostämmor, rådstuga och så vidare.

För öfrigt, mine herrar, de hafva väckt min största förvåning dessa stora förslag, som gå ut på att, under det man ifrågasätter afskrifning af grundräntor och roteringsbördor, uppgående till 10 millioner årligen, under det man vill eftergifva och borttaga personliga skatter, och under det man nu vill ännu ytterligare lemna eftergifter i afseende å bevillningen, man tillika är betänkt på att erhålla ett försvar, som kanske kommer att behöfva ytterligare minst 10 millioner årligen, när allt är genomfördt; således en sammanlagd summa af 20 millioner, deraf från jordbruket skulle inflyta endast 670,000 kronor i ökad bevillningsbidrag. Hvarifrån skall man då taga hvad som fordras? Konsumtionsskatterna äro ganska högt uppdrifna. Tullen på kaffe skulle behöfva hellre sättas ned än höjas, ty det har blifvit en nödvändighetsvara. En del öfverflödsartiklar och varor är man hindrad att högre beskatta till följd af franska och spanska handelstraktaterna. Det har uppgifvits, att svenska skogarne nog komma att gifva god afkastning och lemna tillgång. Jag tror att på sista året behållningen af detta till omkring 30 millioner uppskattade kapital utgjort 900,000 kronor. Således har icke behållningen ökat särdeles mycket på senare år. Det har antagits, att vi genom bränvinsskattens höjande skola erhålla ökad inkomst, men den är i fallande denna skatt och ännu mera blifver den väl det, om man höjer skatten. Jag kan således icke se, att man hvarken från skogarne eller från bränvinsskatten skall få någon särdeles tillökning i inkomster, och om verkligen någon tillökning i inkomsterna skulle uppstå, behöfves den nog för de stigande andra utgifterna än för försvaret. Skogskapitalet kan jag dock med bestämdhet antaga hafva förminskats betydligt, så att den, som lefver om en tio eller tjugu år härefter, nog skall få se, att *det* icke är så mycket att stödja sig på. Utsigten blifver således, om de stora frågorna komma att gå igenom och uppoffring för de samma måste göras, att bevillningen måste tillgripas i hög grad. Min tid är icke lång och jag talar icke för mig sjelf, men andra finnas och komma att finnas, som få

Förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

*Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

känna det tungt och svårt. Det blifver industrien och den löntagande klassen, som få dela bördan, ty den bevillning, som skulle komma på jordbruket, är en försvinnande liten del mot de 10 millioner, man ämnar afskrifva och mot de stora behof, som i öfrigt måste fyllas, och någon särdeles ökad inkomst genom konsumtionsskatternas höjande lärer man väl icke hafva att påräkna.

Den förordning, vid hvilken man för öfrigt har fäst stora förhoppningar, nemligen stämpelpappersförordningen, tyckes icke heller komma att lemna särdeles goda resultat, ty oaktadt alla bemödanden både af skatteregleringskomitén och Bevillnings-Utskottet att utfinna nya skatteföremål, oaktadt man pålagt en s. k. arfskatt, oaktadt man i öfrigt belagt både likt och olik med stämpelskatt, så kommer dock stämpelskatten ej att inalles inbringa mer än elfva å trettonhundratusen kronor eller ej fullt en fjerdedel af bevillningen. Hvad betyder denna summa i jmförelse med det blifvande stora behofvet och den oro, man genom denna nya beskattning åstadkommer i landet?

Jag är för min del beredd att hvilken stund som helst gifva min skärf till åstadkommande af ett för landet betryggande försvar, men låt då bördan blott drabba alla lika i förhållande till hvars och ens inkomst och låtom oss öppet säga: vi kunna icke åtaga oss denna stora börda utan att gripa till en ökad bevillning, ty det hjälper icke att söka förgylla det med något annat namn.

Hvad grundskatternas afskrifning beträffar, så är jag villig att gifva efter hvad på billiga grunder kan fordras, men att medgifva en afskrifning af grundskatterna utan något slags motsvarande vederlag från deras sida, som af afskrifningen få fördel, kan jag icke gå in på. Vi måste således, enligt min tanke, vara ytterst försigtige, när det nu gäller att efterskänka våra säkraste statsinkomster. Roteringsbördan må gerna afskrifvas, dock blott under förutsättning att värnpligten för-dubblas, men må man icke, såsom här är föreslaget, utesluta de medborgare från skyldigheten att efter sin förmåga deltaga i landets utgifter och deraf betingade förhållanden, hvilka jmförelsevis med andra kunna och böra deltaga i dessa skyldigheter.

Ser jag sedan på industrien, så vill jag först fråga, om den i vårt land befinner sig i ett så blomstrande skick, att man kan pålägga densamma snart sagt hela bördan af de utgifter, som komma att erfordras. Nej, visserligen icke. Hvad särskildt beträffar trävaruindustrien i Norrland, så kan jag upplysa om, att den för närvarande lider af mycket daliga konjunkturen, ja, det går så långt, att det knappt är möjligt att sälja trävaror ens med 20 % rabatt å fjorårets pris. Mången kommer därför att se sig nödsakad att inskränka sin afverkning och mången kommer kanske att störta. — Med jernindustrien är det troligen icke heller stort bättre ställt. I sista hand blir det således löntagarne eller de, som hafva en bestämd inkomst, som få sitta emellan utan att på något sätt kunna undandraga sig och utan att få afdrag för ränta på genom studier asamkade skulder. Men icke är det väl meningen, att staten sålunda skall taga igen hvad den gifvit sina embets- och tjenstemän i aflöning, och icke är det väl heller meningen, att de, som äro i enskild tjänst, skola utarmas genom beskattningen.

Då emellertid Andra Kammaren redan har antagit Utskottets förslag, och en återremiss icke skulle gagna till något, ber jag att Kammaren ville taga det förslag, jag i min reservation framställt, i öfvervägande, och får därför yrka bifall till det samma.

Förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.

(Forts.)

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande moment endast blifvit yrkadt, af Herr *Nyström*, att Kammaren skulle godkänna det förslag, som innefattades i hans vid utlåtandet fogade reservation.

Härefter gjordes propositioner, först på godkännande af ifrågavarande moment enligt Utskottets förslag och sedan på bifall till Herr *Nyströms* yrkande, och förklarades den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Mom. 2.

Afdelningen a).

Godkändes.

Afdelningen b).

Första och andra styckena.

Godkändes.

Tredje och fjerde styckena till och med orden »nyttiga ändamål.»

Herr *Thyselius*: Bevillnings-Utskottet har här väl tillstyrkt en befrielse från utgörande af inkomstbevillning för Jernkontoret, men dervid dock fogat den inskränkning, att denna befrielse skulle gälla »endast i den mån detta verks vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål.»

Då jag nu måste hos Kammaren yrka på en ändring af detta tillägg, är det också min skyldighet att angifva skälen härtill och söka åstadkomma bevisning om giltigheten af dessa skäl.

Hvad Jernkontoret beträffar, förklarades i bevillningsstadgan af år 1855, att kontoret skulle åtnjuta befrielse från bevillning, så länge detta verks vinstmedel till allmänt nyttiga ändamål användas. Före denna tid hade Jernkontoret att för sin rörelse utgöra en till ett fixt belopp bestämd bevillning af 3,000 riksdaler banko eller 4,500 kronor, men vid 1853—1854 års riksdag väcktes motion derom, att Jernkontoret för framtiden borde befrias från utgörandet af all bevillning. Såsom skäl därför anfördes, att kontoret, hvilket stiftades redan år 1745 och började sin verksamhet två år derefter eller 1747, icke hade tillkommit genom någon det allmännas medverkan, utan var inrättadt af bruksegare, till så stort antal deraf som ungefär två tredjedelar. Dessa förenade sig för näringens understöd och förbundo sig att till denna sin inrättning, hvilken erhöll benämningen Jernkontoret, årligen inbetala en viss efter delaktigheten lämpad summa. Det var således icke allenast vid

Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

stiftelsen, som inbetalning skedde, utan dermed hade, då förenämnda motion väcktes, fortsatts öfver 100 år. Någon utdelning af influtna vinstmedel hade aldrig varit ifrågasatt. Den samlade fonden användes i främsta rummet till understöd för delegarne, i så måtto att derur beviljades lån såsom bidrag till förlag vid deras rörelse, men de influtna vinstmedlen hade hufvudsakligen erhållit en annan användning. För spridande af de kunskaper och den erfarenhet, som fordras för jernhandteringens rätta bedrivande, har nemligen brukssocieteten, hvars inrättning Jernkontoret är, dels ensam bekostat och inrättat läroverk för undervisning i ämnen, som höra till bergshandteringen, dels kraftigt bidragit till upprätthållandet af de undervisningsanstalter, som med allmänna medel blifvit upprättade. Vidare har denna stiftelse i sin tjänst anställt ett stort antal ingenjörer, väl till en del för sjelfva smides-tillverkningen, men till vida större delen för spridande af upplysningar rörande tackjernstillverkning och grufbrytning, hvilka näringsgrenar icke egentligen utgöra föremål för bruksegarnes verksamhet. Dessutom har öfverskottet af vinstmedel blifvit användt till befrämjande af rön och nyttiga upptäckter, och i öfrigt har Jernkontorets kassa aldrig varit sluten för hvad som kunde vara landet till gagn i vetenskapligt eller tekniskt hänseende. Den framställning, som till Riksdagen gjordes, hade, såsom redan nämnt är, till följd att rikens ständer förklarade, att Jernkontoret skulle för framtiden åtnjuta befrielse från bevillning, såsom orden lyda, »så länge detta verks vinstmedel till allmänt nyttiga ändamål användas.» Detta var således en gärd af aktning för brukssocietetens verksamhet och ett erkännande af att genom dess frikostighet staten befriats från utgifter till icke obetydliga belopp, som eljest skulle hafva ålegat statsverket att utgöra.

På grund af detta stadgande har också Jernkontoret allt hittills varit från skyldigheten att utgöra bevillning befriadt. Väl sökte för några år sedan en tjänsteman i det statens allmänna embetsverk, som har till ändamål att genom revision af de allmänna räkenskaperna vaka deröfver att statens inkomster riktigt inflyta, att få Jernkontoret påförd någon bevillning, men detta försök strandade mot en af de dömande myndigheterna gjord tillämpning af Riksdagens ofvannämnda förklarande, och sedan dess har, såsom sagdt, Jernkontoret varit i obestridd åtnjutande af befrielse från skyldigheten att för sin rörelse utgöra bevillning.

Nu har likväl den skatteregleringskomité, som af Kongl. Maj:t blifvit tillsatt för att tillse, huruvida icke statens inkomster skulle på ett eller annat sätt kunna förökas, i sitt bemödande att skapa tillgångar för fyllande af den brist, som en afskrifning af grundröntan samt rustnings- och roteringsbesvären skulle komma att medföra, trott sig i en förändring af beskattningen af Jernkontoret kunna finna äfven en tillgång. Komitén, hvilken föreslagit, att Jernkontoret skulle för framtiden njuta befrielse från inkomstbevillning, endast i den mån verkets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål, yttrar nemligen i sin motivering att en inskränkning i Jernkontorets frihet från inkomstbevillning har ansetts befogad, och att den i afseende derå uti författningsförslaget införda restriktionen torde finnas nödig. Har nu skatteregleringskomitén föreställt sig, att genom denna förändring statens in-

komster skulle i någon betydande mån förökas, så befarar jag, att komitén högeligen bedragit sig. Jag har här i min hand uppgifter om Jernkontorets inkomster och utgifter under de tre sistförflutna åren. Under alla dessa år hafva Jernkontorets delegare fortfarande bidragit till upprätthållande af dess fonder genom utgörande af de afgifter, som redan på 1740-talet beslutades och som allt sedan utgått; men icke desto mindre utvisa boksluten för åren 1880 och 1881 en icke obetydlig minskning af kontorets medel. Det sista året lemnar i detta hänseende ett något fördelaktigare resultat. Det visar en ökad behållning af 51,447 kronor 90 öre, men om derifrån afdrages beloppet af den afgift, som af delegarne under året blifvit inbetald och hvilken uppgått till 34,775 kronor 58 öre, så framstår, att Jernkontorets vinst för detta år utgjort endast 16,672 kronor 32 öre, hvarpå bevillningsafgiften skulle utgöra 166 kronor 72 öre. Man kan fråga, huru är det möjligt att fondens ökning icke varit större, då kontoret, oafsedt de förluster, det under de senare åren lidit, likväl vid början af år 1882 disponerade öfver en fond, uppgående till icke mindre än 4,761,199 kronor 3 öre. Till svar derpå skall jag bedja att få lemna några upplysningar, som i sin mån torde förtjena afseende. Jernkontoret har under år 1882 för allmänt nyttiga ändamål utgifvit: till aflöning åt personer, som haft att tillhandagå bergsbruksidkare med råd och biträde 18,200 kronor, mekaniska staten 500 kronor; till särskilda arfvoden, aflönningar, reseundersöd m. m. 12,200 kronor; åt personer, hvilka till stor del egnat sig åt andra delar af bergshandteringen än smidestillverkning, till understöd åt elever vid Motala mekaniska verkstad 1,175 kronor (hvaraf smidesegarne icke hafva direkt fördel); till resekostnadsersättning och traktamenten åt tjänstemännen å yttre staterna 873 kronor 7 öre; till bergsskolan i Stockholm 6,600 kronor; till bergselementarskolan i Filipstad 10,000 kronor; till bergsskolan i Falun 11,000 kronor; för Jernkontorets annaler 7,387 kronor 7 öre; till geologiska föremål 3,814 kronor 20 öre; till rön och försök med hänsyn till bergshandteringen 500 kronor och till kolaresholor 5,793 kronor. Om jag sammanräknar dessa belopp, hvilka alla afse allmänt nyttiga ändamål, så får jag för det året en summa af något mer än 78,000 kronor, hvarifrån likväl bör dragas statsanslaget för bergsskolorna i Filipstad och Falun med 14,000 kronor, och jag bör tillägga, att anslagen för 1882 icke hafva varit större, utan snarare i någon mån mindre än under de föregående åren, äfvensom att Jernkontoret, då det ansågs nyttigt att bergsskolan i Falun skulle flyttas till Stockholm för att förenas med Teknologiska institutet, förband sig att, till bestridande af kostnaderna för de vid bergsskolan intagne elevers praktiska öfningar i bergsmekanik, hyttkonst och grufvetenskap, lemna ett årligt bidrag af högst 15,000 kronor. Af detta anslag har, sasom nyss nämndes, icke hela beloppet under året utgått, men till utgifvande af skilnaden, 8,400 kronor, hade kontoret varit förbundet, i händelse äfven detta belopp varit för ändamålet erforderligt. När man således erfar, att Jernkontoret för allmänt nyttiga ändamål årligen utgifver högst betydande summor, året 1882 omkring fyra gånger så mycket som fondens ökning, efter afdrag för den inbetalta jernkontorsafgiften, utgjort; så må man fråga om en inskränkning i Jernkontorets frihet från inkomstbevillning kan, sasom skatte-

Förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

*Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

komitén förmenat, vara befogad. Så har dock icke representationen, allt ifrån 1853—1854 årens riksdag, betraktat saken. Den har tvärt om ansett sig ega en hedersskuld till denna stiftelse, utan tvifvel den enda i vårt land, hvilkens delegare icke tvekat att göra sammanskott hufvudsakligen för åstadkommande af allmänt nyttiga resultat.

Nu är här föreslaget, att Jernkontoret skall åtnjuta befrielse från inkomstbevillning i den mån dess inkomster icke användas till allmänt nyttiga ändamål.

Följaktligen, om nu Jernkontoret, såsom hittills skett, använde största delen af sina inkomster till allmänt nyttiga ändamål, hvarigenom för staten besparas betydande utgifter, så skall för den ringa summa, hvarmed Jernkontorets fonder ökas, bevillning ändock erläggas.

Detta skatteregeringskomiténs förslag har blifvit af Kongl. Maj:t accepterat, utan tvifvel därför, att i de afgifna utlåtandena öfver komiténs förslag icke någon fäst Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på det i detta hänseende egna förhållande, och Bevillnings-Utskottet har följt samma väg. Jag har svårt att förklara, huru skattekomitén skulle hafva kunnat komma till ett sådant resultat, som den kommit, för så vidt jag icke måste taga för afgjort, att de högt aktade män, som framlagt detta komitéförslag och af hvilka denna Kammare eger förmanen att bland sina medlemmar räkna ordföranden, vice ordföranden och fem ledamöter, hade varit i fullkomlig okunnighet om de stadganden, som ligga till grund för Jernkontorets verksamhet, och hyst den föreställningen, att, sedan kontorets utgifter för allmännyttiga ändamål blifvit bestridda, kontorets delegare sins emellan fördelade öfverskotten. Jag är så mycket mera öfvertygad om att en sådan föreställning gjort sig hos skatteregeringskomitén gällande, som samma komité föreslagit, att, då en del sparbanker icke gäfve utdelning till stiftarne eller egarne, desse borde vara befriade från bevillning. Jemför jag dessa banker med Jernkontoret, befinnes att Jernkontorets delegare, lika litet som sparbankernas, taga någon vinstutdelning, men att de förre deremot ärligen till sitt verk göra icke obetydliga tillskott. Dessa banker underkasta sig icke heller, så vidt jag vet, några väsentliga uppoffringar för allmänt nyttiga ändamål, då deremot, såsom det blifvit ådagalagdt, sådant är ett af de förnämsta ändamålen med Jernkontorets verksamhet. Likadant som hos skattekomitén har utan allt tvifvel varit förhållandet i Bevillnings-Utskottet, hvilket framgår deraf att Utskottet, utöfver hvad Kongl. Maj:t föreslagit, tillstyrker befrielse från bevillning för hypoteksbanken och hypoteksföreningar på den grund, att icke delegarne deri få någon utdelning. Lika säker jag är derpå, att om komitén, Kongl. Maj:t och Bevillnings-Utskottet haft kännedom om eller uppmärksammat verkliga förhållandet med Jernkontoret, ingen af dem tillstyrkt ändring i förutvarande stadganden, lika och än mera säker är jag derpå, att denna Kammare ej skall gilla förslaget.

Att Jernkontoret också för framtiden är hindradt att lemna någon utdelning åt sina delegare, men att desse deremot äro förbundne att fortfarande göra inbetalningar till fonden, inhemtas af II § i det af Kongl. Maj:t fastställda reglementet för Jernkontoret. Denna paragraf lyder sålunda: »Till förstärkande af Jernkontorets tillgångar skall

jernkontorsafgiften fortfarande utgöras med två och ett halft öre årligen för hvarje introduceradt centner smide; börande denna afgift senast den 1 Oktober till Jernkontoret inbetalas.» Jag tror mig nu hafva ådagalagt billigheten och rättvisan i det yrkande, som jag har framställt. Genom bifall dertill skulle onekligen Jernkontoret befrias från en utgift. Detta är likväl icke det förnämsta ändamål, som med den framställning, jag nu gjort, afses.

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Bruks societeten har haft att glädja sig åt representationens uttalande välvilja och erkännande för det sätt, hvarpå Jernkontoret bevakat ett viktigt intresse i landet. Ett sådant beslut som det, hvilket nu är föreslaget, skulle innebära ett återkallande af detta erkännande. Utan Jernkontorets oegennyttiga och kraftiga medverkan hade icke bergshandteringen — vare sig smides- och tackjernstillverkningen eller grufvedriften — befunnit sig i det skick, som den för närvarande uppnått; och utan att så vore, hade utan tvifvel idkarne af denna för landet viktiga, ja, närmast efter jordbruket, viktigaste näring, haft än större svårighet att utkämpa striden mot de många missgynnande förhållanden, som under senare åren sammanträffat, så att man till hufvudsaklig del har att tacka denna inrättning för att den svenska jernhandteringen ännu kan bära standaret högt.

Jemför man slutligen hvad bruks societeten gjort för utvecklingen af bergshandteringen med andra näringsidkares gemensamma arbeten i liknande syfte, finner man, att under det Jernkontoret till stor del bekostar alla undervisningsanstalter för bergsbruket och ensamt aflönar de personer, af hvilka näringens idkare hafva att hemta råd och upplysningar, har hvarken landtbruket ej heller fabriksnäringen i nämnvärd mån hvar för sig bidragit till upprättandet af de många och dyrbara läroverk, som blifvit inrättade för dessa näringars förkofran, och icke heller till aflönande af de personer, hvilka resa omkring för att meddela råd och upplysningar rörande dessa näringar; hvad aflöningen angår icke i vidsträcktare mån än att de hafva att utgifva dagtraktamenten, dock till föga mer än hälften mot hvad bruks societetens ledamöter utbetala till sina egna aflönade biträden.

En ovilkorlig följd af hvad jag nu tagit mig friheten anföra skulle vara, att eftermeningen i detta moment eller orden »— i den mån detta verks vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål —» skulle uteslutas. Jag har mig emellertid bekant, att Andra Kammaren redan afgjort detta ärende, och enär inom densamma icke, så vidt jag vet, någon röst höjt sig för bevisandet af obefogenheten af den föreslagna förändringen, och det således vid en gemensam votering kunde vara ovisst, huruvida, om en dylik uteslutning äskades och af denna Kammare bifölles, utgången blefve den jag önskar, anhåller jag att de nämnda orden måtte förändras till »Jernkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lemnar utdelning åt sina delegare.»

Jag anhåller att Herr Talmannen ville framställa proposition på bifall härtill.

Herr Bennich: Jag är lika villig som skyldig att erkänna, att de omständigheter, hvilka den siste talaren här anfört, helt och hållet

Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

förbigått Bevillnings-Utskottets uppmärksamhet. Utskottet har på god tro antagit det förslag, som af Kongl. Maj:t var framställt, men efter de upplysningar, som nu äro meddelade, får jag för min del förklara, att jag villigt antager det af Herr Thyselius framställda förslaget; och jag är öfvertygad om, att ingen ledamot af Utskottet skulle undandragit sig att understödja samma förslag, om det i Utskottet hade framkommit.

I sammanhang med denna fråga ber jag få fästa uppmärksamheten derpå, att Bevillnings-Utskottet föreslagit, att allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningar skulle blifva skattefria. Detta har blifvit godkändt af Andra Kammaren, men Andra Kammaren har derjemte tillagt såsom skattefri allmänna hypotekskassan för Sveriges städer. Man har tydligen antagit, att det föreläge samma grund till skattefrihet för nämnda hypotekskassa som för de öfriga fritagna inrättningarne, nemligen att dessa inrättningar icke afsåge att bereda vinst åt enskilda personer utan att gå till handa med upplåning åt de deraf i behof varande delegarne.

Under antagande att förhållandet är sådant, tillåter jag mig hemställa, att Kammaren dels måtte bifalla Herr Thyseii förslag, dels ock i likhet med Andra Kammaren emellan orden: »allmänna hypoteksbanken» »och hypoteksföreningar» inskjuta orden: »allmänna hypotekskassan för rikets städer».

Herr Wallenberg: Jag begärde ordet i anledning af det förslag Bevillnings-Utskottets ordförande gjort, och ber att få säga att, om ett sådant förslag skulle gillas, han icke må glömma att taga med *Stockholms hypotekskassa*, efter hvilken »hypotekskassan för Sveriges städer» blifvit modellerad. Båda dessa kassor hafva utgifvit *grundfundsobligationer*, å hvilka utdelning årligen lemnas, beroende af den större eller mindre vinst rörelsen gifvit. Det skulle därför icke falla mig in att begära en sådan befrielse för dessa kassor. De skatta nu endast för den behållning, som uppkommer genom rörelsen och som delas ut på grundfundsobligationerna. Jag kan därför icke biträda Bevillnings-Utskottets ordförandes förslag i den delen.

I afseende på frågan om Jernkontoret och det förslag, som blifvit framställt af ordföranden i denna inrättnings styrelse, tager jag för gifvet, att om, på sätt anfördt blifvit, ingen i Andra Kammaren påpekat de här framställda omständigheterna, var det därför att der icke fans någon, som hade tillräcklig kännedom för att meddela de upplysningar, som Herr Thyselius nu lemnat denna Kammare. Enligt dessa upplysningar och med min egen kännedom om att denna institution är fullt likartad med *allmänna hypoteksbanken*, d. v. s. att den eges af personer, som gjort gemensamma tillskott för att på det sättet bereda sig billigare vilkor vid lån, som de taga ur sin egen gemensamma kassa, för sin tillverknings bedrivande. Visserligen skulle jag kunna beklaga, att de sålunda inkräkta på bankrörelsen, som får skatta rätt betydligt och äfven för hvad den till och med icke borde skatta för. Detta är dock en annan sak; och kan jag med afseende på den föreliggande frågan icke finna annat än att Jernkontoret är en förening af bruksegare, som afser att bereda billigt förlagskapital för en rörelse,

som icke är afundsvärd. Staten får hvad den med rätta tillkommer derigenom att tillverkningen möjligen i någon mån kostar mindre och att afkastningen lemnar en något bättre behållning på den i öfrigt ganska tunga jernhandteringen i Sverige.

Jag ber att få biträda Herr Thyselii förslag till ändring i denna punkt.

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att, då olika yrkanden blifvit framställda beträffande det ena och det andra af de senast föredragna styckena, det torde vara lämpligast, att särskilda propositioner gjordes i fråga om hvarje stycke.

Vidkommande det förra af ifrågavarande stycken, eller det som lydte sålunda: »allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningar», hade blifvit yrkadt af Herr *Bennich*, att stycket skulle godkännas med den ändring, att näst efter ordet »Hypoteksbanken» tillades orden »allmänna hypotekskassan för Sveriges städer».

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner, först på godkännande af nyssberörda stycke enligt Utskottets förslag och sedan på styckets godkännande med den af Herr *Bennich* föreslagna ändring, samt förklarade sig anse den senare propositionen besvarad med öfvervägande ja.

Då Herr *Wallenberg* nu begärde votering, uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner det i afdelningen b) af mom. 2 i § 11 af Beviljnings-Utskottets förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst förekommande stycket »allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningar»,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, godkännes ifrågavarande stycke med den ändring, att näst efter ordet »hypoteksbanken» tilläggas orden »allmänna hypotekskassan för Sveriges städer».

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 28;

Nej — 44.

Herr Grefven och Talmannen yttrade vidare, att i afseende på det senare af ifrågavarande stycken under öfverläggningen endast blifvit

Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

yrkadt, af Herr *Thyselius*, att detsamma skulle ändras till följande lydelse: »Jernkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lemnar utdelning åt sina delegare».

Derefter gjordes propositioner, först på godkännande af förevarande stycke med den lydelse Utskottet föreslagit och sedan på bifall till det af Herr *Thyselius* framställda yrkandet, och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Den återstående delen utaf afdelningen b).

Godkändes.

Afdelningarna c)—h).

Herr *Wallenberg*: Jag vill endast anhålla om bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna punkt, ty Bevillnings-Utskottets redaktionsförändring synes mig mindre lyckad. Det står i Bevillnings-Utskottets förslag: »— inkomst af *renskötsel* — —» Det är mycket folk, som äro underordnade, hvilka sköta renar, men icke böra väl därför t. ex. drängarnes löner upptagas såsom »inkomst af *renskötsel*». De af Kongl. Maj:t föreslagna ordalagen: »— sådan näring, som ej förutsätter fast bostad» äro enligt min åsigt mycket tydligare.

Jag anhåller om bifall till Kongl. Maj:ts förslag i denna del.

Herr *Bennich*: I motiveringen för detta förslag har Bevillnings-Utskottet anfört ett förhållande, som af den siste talaren icke blifvit på något sätt motsagdt. Utskottet upplyser nemligen om anledningen till den vidtagna förändringen. Det heter der: »uttrycket »sådan näring, som ej förutsätter fast bostad», dermed, på sätt statsrådsprotokollet upplyser, endast afses *renskötsel*, har Utskottet, på det att icke annan inkomst, t. ex. af penningarörelse, måtte undgå beskattning, funnit böra utbytas mot ordet »renskötsel».

Då nu med hela detta moment icke afsetts något annat än »renskötsel», men det kan drifvas annan *beskattningsbar* handtering, »som ej förutsätter fast bostad», t. ex. det af Utskottet anförda procenteriet, så har Utskottet trott sig böra bestämdt utsäga hvad som med föreskriften afses, på det att denna icke måtte kunna misstydvas. Det af Utskottet begagnade ordet *renskötsel* synes mig alldeles icke vara tve tydigare än t. ex. orden boskapsskötsel, jordbruksrörelse, skogsrörelse o. s. v.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr *Wallenberg*: Jag påstår ändå, att Utskottets förslag är illa redigeradt, ty om det hade stått »inkomst af renhjordar», skulle de förvecklingar, för hvilka den siste ärade talaren tycktes vara orolig, nemligen att under detta stadgande skulle kunna inbegripas den inkomst, som kringdrifvande, nomadiserande penningemäklare förvärfva

sig, vara undanröjd. Om åter ordet »renskötsel» kvarstår, synes det väl vara besynnerligt att de som slagta och taga hudarne af de arma kräken — hvilket väl icke hör till skötseln — skola vara befriade från beskattning af sin inkomst deraf. Jag kan således icke inse annat än att i detta moment borde stått »renhjordar» i stället för »renskötsel», och anhåller om bifall till en sådan förändring.

Förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Herr Reutersvärd: Derest Kammarern skulle finna sig mera tillfredsställd af den redaktion Herr Wallenberg föreslagit, vill jag icke motsätta mig densamma. Men det upplystes inom Utskottet, att det finnes personer i lappmarkerna, som icke ega fast egendom, men drifva en ganska betydlig penningrörelse, i det de lemna förlag åt hela trakter, och dessa personer ansåg Utskottet icke böra vara befriade från skatt till staten. Jag tror, att det förtydligande, som af Utskottet föreslagits, mycket väl låter försvara sig; men anser ordet »renhjordar» härstädes vara lämpligare och bättre uttrycka betydelsen än ordet »renskötsel», så har jag för min del icke något emot en sådan redaktionsförändring. Emellertid yrkar jag för närvarande bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att, då i afseende på afdelningen h) i förevarande moment olika yrkanden blifvit framställda, det syntes lämpligast, att propositioner gjordes särskildt beträffande denna afdelning och särskildt angående de öfriga ännu ej afgjorda delarne af momentet.

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen proposition på godkännande af afdelningarna c), d), e), f) och g) samt förklarade sig anse denna proposition besvarad med ja.

Herr Grefven och Talmannen förmälde vidare, att i afseende på afdelningen h) under öfverläggningen yrkats, dels att densamma skulle godkännas med den lydelse Bevillnings-Utskottet föreslagit, dels ock, af Herr Wallenberg, att Utskottets ifrågavarande förslag skulle godkännas med den ändring, att ordet »renskötsel» utbyttes mot »renhjordar».

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden och förklarades propositionen på godkännande af den lydelse, Utskottet för ifrågavarande afdelning föreslagit, vara med öfvervägande ja besvarad.

§ 12.

Öfverskriften och inledningen.

Godkändes.

Stycket b).

Förslag till
förordning an-
gående bevil-
ling af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

Herr Widmark, Henrik Adolf: Det förefaller mig, att i händelse det stadgande, som här är föreslaget, skulle blifva antaget, detsamma skulle blifva särdeles vanskligt att tillämpa. Det är visserligen sant, att det kan med hänsyn till kommunalbeskattningen vara fördelaktigt att skogsrörelse beskattas i den ort, der skogen är belägen. Det möter icke heller någon svårighet att i den ort, der skogen är belägen, beskatta den del af denna rörelse, som bedrifves af personer, hvilka egentligen hafva till uppgift att inköpa skogsskiften, afverka dem och sälja virket till sågverksegarne, hvilka nedflotta det till och förädla det vid sågverken. Den inkomst, som en sådan person har af skogsrörelsen, är lätt att beskatta, och jag anser att den för närvarande äfven kan beskattas i den kommun, der skogen är belägen. Men den inkomst, som sågverksegaren har på det af skogsafverkaren inköpta virket, huru skall man beräkna den? Det förefaller mig att inga probabilitetskalkyler kunna uppställas åtminstone för det året, då inköpen skett, rörande den inkomst, hvarför han skall taxeras. Hvarst skall han taxeras för inkomst af sålunda inköpt virke?

Det är i öfrigt för Kamrarne allmänt bekant, att sågverksrörelsen bedrifves förnämligast af stora bolag. Sådana finnas i flera delar af Sverige, dock förnämligast i Norrland. Dessa sågverksbolag hemta sitt virke icke allenast från hemmansskogar, som de sjelfva rå om, utan äfven från sådana skogar, till hvilka de förvärfvat sig afverkningsrätt. De inköpa dessutom virke af sådana personer, om hvilka jag nyss nämnde, eller tillhandla sig dylikt direkt af de många hemmansegare, hvilka sjelfva afverka sin skog, framföra den till vattendragen och der sälja den. De inköpa slutligen ock virke från kronans mark. Vid en sådan omfattande rörelse, som fordrar sådana ofantliga förlag så väl af kapital som skogseffekter, torde det i de flesta fall vara svårt att bedöma, huru stor inkomst sågbolaget och sågverksegaren kan beräkna på det ena eller andra partiet virke. För sågverksegare — vare sig nu bolag eller enskild person — sjelf är det svårt, ja, nästan omöjligt att afgöra detta. Rörelsen är nemligen sådan, att en del af de skogar han eger och har afverkningsrätt till kommer han icke med afverkningen till på 20, ja 30 år; en annan del afverkar han inom kortare tidrymd. Det är naturligt, att han i alla fall bör kunna beräkna det *pris* virket har på rot det år han hugger det; men kan han därför vid denna tidpunkt med någon sannolikhet beräkna den inkomst detsamma skall komma att gifva honom? Jag tror icke att sådant är möjligt; ty han vet ju icke då ens tillnärmelsevis, om det kan komma att lemna honom någon inkomst alls. Det skall nemligen utdrifvas, nedflottas, förädlas, utskeppas och försäljas såsom förädlad vara, förr än han kan beräkna om och i så fall huru stor inkomst han haft på virket. Flottning är en vanskligh affär. I goda flottleder kan virket flottas ner till sågverket på sommaren. I andra vattendrag går det åter 4, ja 5 år hån, innan det kommer ner dit. Priset på den förädlade varan är också mycket fluktuerande. Vore det icke då mycket egendomligt att söka taxera den inkomst, sågverksegaren skall hafva af den eller den skogen samma år afverkningen eger rum? Huru skall en sådan inkomsttaxering kunna varda någorlunda rättvis? Huru skall den t. ex. bestämmas af det virke, som inköpts af en hemmansegare,

hvilken sjelf afverkat detsamma, då förhållandet är att afverkningen icke skett så, att hemmanets taxeringsvärde derigenom förminskats? En hemmansegare kan t. ex. nedlägga de penningar, han erhållit genom afverkningen, på uppodling af hemmanet och ökandet af dess ingoareal samt derigenom, om ej öka, så åtminstone bibehålla hemmanets värde. Taxeringsvärdet blir sålunda oberördt af den skogsafverkning, som der egt rum; men sågverksegaren, som inköpt virket, han skall beskattas för denna inkomst, som han kan få på virket, och — jag frågar ännu en gång — hvarest skall detta ske? Det står för mig klart, att det skulle blifva stora vanskligheter och svårigheter att tillämpa hvad Bevillnings-Utskottet här föreslagit samt att orättvis beskattning icke skall kunna undvikas. Man besinne bland annat att det finnes sågverksbolag, som hafva egendomar i flere län, i 40 à 50 kommuner. Ett virrvarr skall det blifva. Det enda möjliga och rättvisa är, att en sådan stor och omfattande sågverksrörelse, om hvilken jag nu talar, beskattas på förädlingsorten. Jag kan icke fatta, att beskattningen eljest skall kunna blifva rättvis, skall kunna varda annat än godtycklig. Utan tvifvel skola åtminstone många besvär komma att anföras öfver taxeringsåtgärderna och stora svårigheter möta för sågverksegarne att få en rättvis, på deras inkomster grundad beskattning af den rörelse, de drifva. Jag tror dessutom att det skall blifva ett mycket tryckande band på denna för Sverige så viktiga näring, om detta förslag blifver bifallet.

Då Andra Kammaren återremitterat denna §, vill jag för närvarande icke framställa något annat yrkande, än om återremiss.

Herr Forssell, Hans: Efter som, i förening med yrkandet om återremiss, mot denna punkt framstälts anmärkningar, som tydligen gå ut på ett slutligt yrkande om afslag på densamma, beder jag att i korthet få besvara dessa anmärkningar, hvilka innebära att paragrafen icke skulle kunna i verkligheten tillämpas. Jag förmodar att Kammarens ledamöter i allmänhet erkänna det vara både billigt och rättvist att, i fall, sådana som det nu förevarande, inkomsten beskattas, der den uppstår. Kommunalbeskattningens nära samband med bevillningsförordningen gör sådant till en nödvändighet, och denna nödvändighet har man redan erkänt till exempel i fråga om jernvägar, kanaler och banker, om hvilka det blifvit stadgadt, att deras inkomst skall beskattas, der stationerna eller kontoren äro belägna och der verksamheten således framträd på ett sätt, som i någon mån gifver kommunen anledning och rättighet att deraf taga skatt. Det torde icke kunna nekas, att förhållandena äro alldeles desamma med afverkning af skogar. Det är icke riktigt att, såsom hittills varit förhållandet, t. ex. en stor trävarufirma i Göteborg, som icke allenast har många sågar i Norrland, utan äfven afverkar skogar i ett halft hundratal kommuner derstädes, och i hvar och en af dessa kommuner genom sin timmerafverkning indrager en mängd främmande arbetare, skall för sin rörelse skatta endast och allenast till staden Göteborg, eller på sin höjd vid något af sina förädlingsverk i Norrland. De kommuner, inom hvilka deras skogsafverkning bedrifves, hafva ett fullt berättigadt anspråk på att

*Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.

(Forts.)

delas denna inkomstskatt med det samhälle, inom hvilket rörelsens hufvudkontor är beläget. För mig ställer sig svårigheten att vinna syftmålet i detta hänseende alldeles icke större än i fråga om en jernvägs beskattning i olika kommuner. Första gången författningen skall tillämpas kan det nog vara möjligt att olägenheter kunna uppstå. Möjligen kommer det att tillgå så, att en firma, som har sågverksrörelse i en kommun och förädlingsrörelse i en annan och slutligen utskieppningsrörelse på ett tredje ställe, bliver beskattad på alla dessa tre ställen, så att sammanlagda beskattningen bliver mycket för stor. Då ingår firman till Kammarrätten och klagar öfver någon af dessa taxeringsoperationer. Enligt de bestämmelser, som äro meddelade, tillkommer det då Kammarrätten att vidtaga rättelse i alla de respektiva taxeringarna; Kammarrätten rättar fördelningen och taxeringarna förändras i hvar och en af de olika kommunerna. Dervid varder då antagligen fastställd någon princip, som sedermera i dylika fall får lända till efterrättelse, och det kommer väl att tillgå ungefär på samma sätt, som man tillvägagått vid beskattning af förädlingsrörelsen vid sågverk. Der har man antagit den grundsatsen, att förädling af sågstockar beskattas med ett visst lågt belopp, 20 eller 25 öre för hvarje försågad stock. Detta belopp står sedan i många år, och det har icke försports någon klagan öfver detta sätt att beskatta förädlingsrörelsen vid sågverken. På samma sätt kommer man att fastställa ett visst, mycket lågt belopp för hvarje i en skogskommun afverkad stock, nägorlunda motsvarande dess värde och så lågt att värdet kommer att falla under nivån för vexlande konjunkturer. Sedan detta blifvit fastställt, komma förhållandena antagligen att utveckla sig mycket enkelt, så att de respektiva trävarufirmorna inom de olika kommunerna, der de bedriva afverkning, anmäla för bevillningsberedningen att så och så många stockar hafva under det år, för hvilket inkomsten skall beskattas, afverkats inom kommunen, och i de flesta fall skola taxeringsmyndigheterna häraf göra en enkel tillämpning och sätta trävarufirmorna till en skatt, motsvarande det en gång bestämda beloppet för hvarje stock. Sedan en gång denna praxis blifvit införd, torde svårigheten att jemka beskattningens olika delar efter hvarandra blifva högst obetydlig och icke nämnvärd, jemförd med den verkliga rättvisa och billighet i skattens fördelning mellan de olika kommunerna, man genom detta system erhåller. — För öfrigt har jag icke något att invända mot yrkandet om återremiss, hvilket ju är helt naturligt, då Andra Kammaren redan återremitterat denna punkt.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Då den siste talaren slutade med att yrka återremiss, har jag icke mycket att tillägga, men vill för min del säga, att den enkelhet, han trott stadgandet skulle medföra, har det efter min uppfattning alldeles icke. Jag tror att det skulle blifva omöjligt att med någon sorts rättvisa tillämpa det, då ingen menniska kan beräkna eller bedöma hvad värde dessa afverkningskontrakt hafva, när ingen försäljning eger rum, utan träden endast forslas till förädlingsverken för att der förarbetas. Talaren nämnde sjelf, att det gått mycket väl för sig att beskatta firmor, som bodde på andra ställen, men egde sågverk i Norrland — således vid förädlingsverken. Det

är deri man vill göra rubbning, och nu flytta beskattningen till skogarne. De stockar, som afverkas, forslas somliga från 10, andra från 20, andra från 30 mils afstånd, somliga med stor kostnad för underhåll af folk i skogarne, strömrensningar och dylikt, andra med mindre kostnad. Huru skall detta kunna beräknas? Enligt min åsigt är det alldeles omöjligt. Man säger, att det skulle vara mycket enkelt på det sätt att de sjelfva lemnade uppgifter. Och det tror man att de särskilda kommunerna skulle vara nöjda med! De äro visst icke nöjda med dessa uppgifter. Hvar och en kommun vill för sig hafva den högsta inkomsten, och det kommer att blifva oändliga processer och trassel. — Hvarför jag begärde ordet var egentligen för att omnämna att icke precis samma förhållanden eger rum i mellersta Sverige, som i Norrland, men likadant trassel dock måste der uppstå. Det förhåller sig så att der finnas egare af jordbruk och pappersmassefabriker, som icke få köpa hela sitt behof af kol eller ved, utan för att kunna åstadkomma det måste de köpa skogstrakter, som de sjelfva afverka. Men dessa skogstrakter afverkas under en kortare eller längre följd af år, vanligen 5 eller 10 år eller deromkring, i den trakt jag känner till. Då är det i de flesta fall alldeles omöjligt att beräkna, om det uppstår den allra ringaste vinst på ett sådant kontrakt, förr än det sista året kommer. Förut är det omöjligt att bedöma, emedan man icke med någon noggrannhet kan göra en beräkning af hvad som i den till afverkning sålda skogstrakten återstår. Saledes uppstår här ett likadant trassel, att kommunerna redan från första året för afverkningen komma med stora anspråk och säga att der har vinsten uppstått, då det från skogen hemtade virket likväl icke blifvit afyttradt, utan endast användts i en annan handtering. Då blifver det enda möjliga sättet att komma till en riktig beskattning, att den beskattas i sammanhang med det förädlingsverk, der den blifver förädlad. Jag tror därför att något annat rätteligen icke kan göras, än att man beskattar skogsprodukter på den ort, der de blifvit försålda, men om de icke blifvit försålda, vid det förädlingsverk, der de blifva använda.

Herr Wallenberg: Den näst siste talaren behagade säga, att detta beskattningssätt var så förskräckligt lätt, och sedan han förklarar att det var så lätt, tog han alldeles för gifvet, att taxeringarna skulle blifva uppåt väggarna och Kammarrätten slutligen få bestyret att göra fördelningen mellan de olika kommunerna. Det erinrar mig just om ett förslag till författning, som här om dagen var före här, hvilket rörde fiskeri-handteringen. Det försvarades också med att, om något öfvervåld mot våra fiskare begicks, så kunde de ju klaga. Man skall väl egentligen försöka att skrifva författningar så, att folk icke behöfver klaga; men här synas de vara skrifna så, att äfven de personer, som förfäktat dem, antaga att frågornas tillämpning öfverlemnas åt domstolarne. Det kan visserligen gå för sig, när man har en så rätträdig Kammarrätt, som vi för närvarande hafva, och som är en räddningsplanka mot många, många ohemula beskattningsförsök, som framstälts af de lägre myndigheterna och taxeringskomitéerna; ty i det afseendet läser man ju i tidningarna om de mest besynnerliga försök.

Samma talare omnämnde jernvägarne och deras beskattning. Med

*Förslag till
förordning an-
gående bevil-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

*Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

dem är det en helt annan sak. Man har här jernvägsstationer och inkomstrapporter på öret från hvarje håll, så att fördelningen blir ganska lätt att göra för en sådan jernvägsstyrelse och sällan eller aldrig uppstår något trassel. Samma förhållande är det med bankkontoren. Afven vid så små bankkontor, att något ordentligt bokslut icke kan ske, gör man approximativa beräkningar öfver vinsten. Men här vill man tillämpa enahanda grundsatser äfven på skogsrörelsen, hvilket är outförbart. Om jag säger, att jag fäller ett träd 1¹/₂ mil från vattendraget och ett annat vid vattendragets kant, huru skall man då kunna bestämma huru stor vinst jag får af det ena eller det andra trädet. Ett sådant bestämmande måste alltid blifva godtyckligt. Om det så finnes en mängd sågverksegare, som icke bo i orten och således icke kunna göra sig hörda inom taxeringsnämnderna, kan man vara säker på, att taxeringsnämnderna skola försöka att få så mycket som möjligt af dessa aflägsat boende. Följden af denna beskattningsmetod blifver, att man beskattar samma föremål 2 eller 3 gånger; ty om det än icke ursprungligen är meningen, så blifver det dock alltid följden af den nu föreslagna metoden.

När nu denna fråga återkommer till Bevillnings-Utskottet, får den ärade representanten för Gefleborgs län, som troligen eger vidsträckt kännedom om trävarurörelsen i detta län, göra de åsigter gällande, som enligt mitt förmenande, stå i uppenbar strid icke allenast med skogs-egarnes och sågverksegarnes intressen, utan rent af med en god och ordnad beskattning, som bör hålla sig till den nettoafkastning hvarje näringsgren bevisligen lemnar och hvilken väl ingen lär vilja undandraga sig. Att beskatta ett träd här och ett der efter olika grunder och sedermera tala om hvad det kostar i transportkostnad, det skulle gifva anledning till ständigt trassel, så att jag nog tror att representanten från Luleå län hade säkrare kännedom om dessa förhållanden än representanten från Gefleborgs län.

Jag inskränker mig till att förena mig i yrkandet om återremiss.

Herr Bergström: Den ledamot af Bevillnings-Utskottet, som i sak bemötte hvad den förste talaren anmärkt mot Utskottets utlåtande i denna punkt, ådagalade, såsom mig synes, nöjaktigt, att den, om jag så får säga, interkommunala rättvisan ovilkorligen bjöde, att beskattning af inkomst af skog eger rum, der inkomsten hemtas. Jag har för min del icke ett ord att tillägga till den bevisning han i denna del åstadkom. Men, kan man säga, om här vid stadgandets tillämpning möta så stora svårigheter, att man i detta fall icke kan förverkliga rättvisans idé, måste man slå in på en annan väg. Det är det jag vågar bestrida. Jag påstår, att det icke är omöjligt att åstadkomma en rättvis uppskattning af inkomsten, på det sätt Utskottet föreslagit, och jag har i det hänseendet att åberopa en erfarenhet, hvilken visserligen icke rör det ämne, som här är i fråga, men ett annat mycket närbeslägtadt, nemligen bergshandteringen. Man finner ju der näringsidkare, hvilka slutliga industriella produkt är en förädlad jernvara. Men dessa samma näringsidkare kunna hafva grufvor, masugnar, smidesverk och slutligen förädlingsverk; och dock beskattas i Örebro län hvar och en af dessa särskilda operationer, som resultera i en

slutlig produkt, hvar och en för sig. Hvarje centner uppfordrad malm beskattas efter en viss beräknad vinst. Likaledes hvarje centner tackjern eller stångjern efter en viss beräknad vinst. Och till sist den slutliga produkten på samma sätt. Beskattningsmyndigheterna taga i betraktande huruvida dessa näringsidkare köpt malmen eller sjelfva låtit uppfordra densamma. Likaså om de hafva köpt tackjernet eller stångjernet, eller om de sjelfva äro producenter deraf. Detta sätt att beskatta de näringsidkare, om hvilka nu är fråga, har sedan lång tid tillbaka varit begagnadt i Örebro län; och jag vädjar till de två bruksegare från nämnda län, som sitta i denna Kammare, hvilka kunna vitsorda, att det är ytterst sällsynt att klagomål förekomma. Men så tillvägagår man också i pröfningskomitén ytterst noggrant vid utöfvandet af denna beskattning och sörjer för att de i komitén insatta näringsidkare, som äro väl hemmastadda på detta område, få bearbeta sakerna förberedelsevis, innan de förekomma till slutligt afgörande af pröfningskomitén i dess pleno. Jag tror således icke att det skall blifva svårare att tillämpa denna grundsats i skogshandteringen än i bergshandteringen och vid sådant förhållande kan jag icke annat än i allo biträda Utskottets förslag. Ej heller kan jag alls finna det nödigt att, om man gillar Utskottets förslag i sak, vara med om en återremiss, derför att Andra Kammaren återremitterat ärendet. Det kan tvärt om vara rätt godt att redan nu fatta ett definitivt beslut i frågan.

Jag yrkar bifall till hvad Utskottet hemställt.

Herr Statsrådet Themptander: Det lärer väl vara obestriddigt, att tillämpningen af detta stadgande kan blifva förenad med vissa svårigheter. En föregående talare har dock redan påpekat, att samma grundsats, som här är i fråga, redan vunnit erkännande i bevillningsstadgan, och redan förekomma flere fall, då taxering af en rörelse skall verkställas på olika ställen, hvilket visserligen stundom föranleder ganska stora svårigheter. Till och med vid den art af rörelse, som en föregående talare särskildt berört, eller bankverksamheten, är fördelningen i taxeringsafseende på olika kontor icke så lätt, som han tycktes föreställa sig. Min erfarenhet är åtminstone, att de approximativa uppgifter, som af bankdirektionerna lemnas till taxeringsmyndigheterna, icke alltid af desse accepteras, och då blifva utredningen och pröfningen rörande de olika bankkontorens taxering ganska svåra. Så länge en gemensam grund förefinnes för bevillnings utgörande till staten och för kommunalskatts erläggande, så äro emellertid enligt min tanke dessa svårigheter oundvikliga och de förefinnas, som sagdt, redan på så många andra områden. I likhet med en föregående ärad talare vågar jag dock antaga, att man äfven i fråga om den taxering, som här äsyftas, kan finna en utväg att reda svårigheterna, så att de icke blifva så öfverväldigande, som den förste talaren antog.

Jag har emellertid nu begärt ordet för att fästa uppmärksamheten på det beslut, Kammaren redan fattat rörande § 3 i förordningen, nemligen att, när skog innehafves af annan person än egaren, skall skogens värde icke inberäknas i taxeringsvärdet på egendomen, utan då skall den bevillning, som för skogen skall utgöras, bestå i inkomstbevillning, som erlægges af nyttjanderättsinnehafvaren. Om nu denne

Förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast-
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

icke skulle beskattas på det ställe, der han hemtar inkomsten, så blefve följden, att hela den fastighet, som utgöres af skogen, icke blefve föremål för beskattning inom kommun, der skogen är belägen, och huru skulle väl sådant gå för sig uti kommuner, som hufvudsakligen bestå af skog? Dessa blefve ju i sådant fall beröfvade hela den kommunalskatt, som belöpte sig på den del af kommunens fastighetsområde, hvilken utgjordes af skog, uppläten till afverkning, och, såsom vi veta, är det i vissa landsdelar ofta en betydlig del af skogen, för hvilken afverkningsrätten innehafves icke af egaren utan af annan person.

På grund af det beslut, Kammaren redan fattat rörande § 3, anser jag alltså en fördelning af taxeringen oafvislig i detta fall, för att de särskilda kommunerna må komma i åtnjutande af de kommunala skattebidrag, som rättvisligen böra tillkomma dem.

Herr Widmark, Carl Olof: Såsom synes af betänkandet, har jag reserverat mig mot Utskottets hemställan i denna del och framställt förslag till en annan redaktion af momentet, åsyftande att inkomst af afverkning, som verkställes för förädlingsverks räkning, skall taxeras der verket är beläget. Jag vill dock icke nu yrka bifall till detta mitt förslag, utan skall anhålla om återremiss å momentet, och beder då att få gifva tillkänna skälen härför.

Jag har i min reservation sagt, att särskild uppskattning af en trävarurörelses särskilda delar är helt enkelt omöjlig, och jag vill bevisa detta mera kategoriska yttrande med det förhållande, att det är omöjligt att bestämma vinsten af en inköpt skogsafverkningsrättighet, som utöfvas under flere år, förr än man får reda på det slutresultat afverkningen lemnar eller den virkesmassa, som från hela skogen erhålles. Man skulle hos bevillningsberedningarna förutsätta en förmåga, att förstligen bedöma det hela, innan skogen är afverkad, som de för visso icke kunna ega. Sägverksegarne sjelfve kunna icke ens tillnärmelsevis uppskatta den nettobehållning skogen kan komma att lemna, förr än den är hufvudsakligen afverkad. Då afverkningen sker å flere orter, så är vinsten beroende, icke på hvad *timret* gäller på afverkningsorten, utan på saluprisen å den slutligen tillverkade varan och dessa kunna ofta blifva kända först flere år efteråt. Och skulle man äfven beräkna vinsten af skogsafverkning genom bestämmande af en viss sådan, t. ex. per timmerstock, så frågas: är det rätt, att sälunda taxera vinst af skogsafverkning, om rörelsen i sin helhet till följd af konjunkturernas kastningar lemnat förlust? Det är därför i många hänseenden omöjligt att bestämma hvad sjelfva skogsafverkningen gifver i behållning, och det är omöjligt att lita till pröfningsnämnden att den skall rätta förhållandet mellan de olika kommunerna, så att den taxerade icke blifver uppskattad för högt och så att hvarje kommun får sin rätta del. Härför saknas tillräcklig öfverskådlighet hos pröfningsnämnden, och om den än funnes hos en sådan nämnd, är det likväl omöjligt att åstadkomma behörig samverkan mellan tre dylika; och mellan så många blefve taxeringen fördelad, t. ex. i fråga om de stora sågverken utefter Ljusnan, hvilka hafva sina förädlingsverk i Söderhamnstrakten och hemta sina skogsprodukter från tre särskilda län, nemligen Jemtlands, Gefleborgs och Kopparbergs län. Allt detta talar

för att någon taxering särskildt för skogsafverkning, som bedrifves af förädlingsverk, icke kan ske på annat ställe än der förädlingsverket är beläget. Då jag hyser denna åsigt, instämmer jag med dem, som yrkat återremiss, isynnerhet som frågan om skogens taxering icke är helt och hållet afgjord genom beslutet rörande § 3, utan en väsentlig del deraf blifvit till Utskottet återremitterad, nemligen den del, som handlar om att skogsafverkning skall taxeras särskildt, om den eger rum till den utsträckning, att egendomens värde derigenom förminskas. Då den §, som handlar härom, förut blifvit återremitterad, så finner jag deri en ytterligare anledning att yrka återremiss af det nu föredragna momentet.

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Herr Ekman, Carl: Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet har redan erinrat Kammaren derom, att Kammaren vid föredragningen af § 3 beslutat, att från värdet af sådan egendom, hvarå finnes skog, denna skall frånräknas från taxeringsvärdet, om den är upplåten åt annan person än egaren. Vid sådant förhållande läser det väl vara gifvet, att beviljning för sådan skog under alla förhållanden måste årligen erläggas. Sedermera har Kammaren, vid behandling af § 8 mom. b), fattat beslut om återremiss af momentet, hufvudsakligen emedan Kammaren önskade erhålla närmare bestämmelser om, huru den vinst skall beräknas, som uppkommer genom en hastigare afverkning af skog än som motsvarar den årliga återväxten. Det är alltså två saker, som skola beskattas, nemligen dels skogens kapitalvärde, om jag må så uttrycka mig, och dels den vinst, som uppkommer genom afverkning af skog eller dess förädling i en form, som gör att den med större lätthet och fördel kan försäljas. Hittills har så tillgått, att den senare delen af beskattningen skett på det ställe, hvarest den person varit boende eller drifvit sin hufvudsakliga rörelse, som afverkat och förädlat skogen. Många och ganska befogade klagomål hafva emellertid försports deröfver, att de kommuner, inom hvilka rörelsen delvis bedrifvits, icke fått med några kommunalutskylder belägga sådan rörelse, utan kommunalutskylderna, som beräknas efter den utgående beviljningen, hafva tillkommit den stad eller den kommun, der idkaren af rörelsen haft sitt hemvist och der han i allmänhet skattar för den rörelse, han bedrifver. Det har ofta gjorts försök att med beskattning åtkomma sådan rörelse inom de särskilda kommunerna, men hittills hafva alla sådana försök strandat mot nu gällande bestämmelser i beviljningsförordningen. Jag är mycket glad, att i föreliggande förslag bestämmes att rörelsen skall beskattas på den ort, hvarest den bedrifves. Det blir utan tvifvel förenadt med stora svårigheter, men oöfvervinneliga anser jag dessa icke böra blifva.

En föregående talare har omnämnt huru det tillgår med beskattning af bruksrörelse inom Örebro län, och så läser det väl tillgå äfven inom andra län; och jag kan för min del icke förstå annat än att det bör gå lätt nog för sig äfven beträffande den rörelse, hvarom Herr Wærn talade, eller tillverkningen af pappersmassa, som bedrifves med skogsprodukter, inköpta från andra kommuner än den, der fabriken är belägen. Om vederbörande beviljningsberedningar och taxeringskommitéer skola sätta sig ned och på egen hand bestämma beskattningen, tror jag icke de skola lyckas göra den rättvis; men vi hafva ju redan

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.

(Forts.)

erfarenhet om, huru det tillgår vid beskattning af bruksrörelse, och förfarandet dervid har icke föranlett några klagomål. Äfven känna vi, huruledes kanaler och jernvägar, som genomlöpa flere kommuner, beskattas. I några fall har detta skett sålunda, att taxeringskomitén vändt sig till styrelsen för kanal- eller jernvägsbolaget och af denna erhållit uppgift om huru den af rörelsen uppkomna vinsten bör fördelas mellan de olika kommunerna, inom hvilka rörelsen skall beskattas, och genom en sådan samverkan mellan taxeringskomitén och bolagsstyrelsen har det lyckats att lösa frågan på ett rättvist sätt. Jag tror att med biträde af idkarne af sågverksrörelse, bör det äfven blifva möjligt att utan att skrida till rättegångar och utan att Kammarrätten skall behöfva fastställa principer i detta afseende, verkställa fördelning af den beskattningsbara vinsten emellan de olika kommuner, der den uppkommit.

Jag har i hufvudsak intet annat yrkande att framställa än att, då Kammaren återremitterat momentet b) i § 8, äfven denna punkt måtte blifva till Utskottet återremitterad; men jag har velat yttra hvad jag sagt, emedan flere af de föregående talarne ingått i skärskådande af sjelfva paragrafens innehåll, och jag har trott, att det kanske kunde vara af vigt att meddela hvad min erfarenhet varit i fråga om möjligheten att kunna lösa en sådan taxeringsfråga som den förevarande.

Herr Nyström: Af samma orsak som den siste ärade talaren anser jag mig äfven böra yttra några ord i denna fråga, efter som den nu synes blifva till Utskottet återremitterad. Men, i rak motsats mot honom, är jag ense med den förste talaren och reservanten deruti, att de svårigheter, som uppkomma genom momentets antagande i enlighet med Utskottets förslag, blifva så stora, att det blifver en omöjlighet att på det sättet åstadkomma någon rättvisa. Ett bolag kan för sin rörelse icke beskattas efter annan grund än de uppgifter, som bolaget är skyldigt lemna taxeringskomitén, åtminstone äro aktiebolag skyldige att lemna uppgift å den inkomst, de hafva. När nu i denna inkomst ingår afkastning af skog, som för flere är tillbaka afverkats, blir det nödvändigt att antingen från denna inkomst afdraga hvad som motsvarar den skog, för hvilken bolaget förut blifvit taxerad, eller också såsom gällande bevillningsförfattning föreskrifver och synes lämpligast, beskatta hela inkomsten på en gång enligt bokslutet. Jag anser, att man börjar förrycka hela denna beskattning för att endast tillmötesgå kommunernas önsningar. Följden utsträckt kan blifva, att ett bankbolags inkomst icke kan beskattas, der bankens kontor är beläget, utan måste beskattas i de kommuner, från hvilka låntagarne äro, hvilket synes orimligt. Inom Bevillnings-Utskottet hafva två motioner förefafts till behandling, åsyftande den ena, att en kanal icke skulle beskattas efter hvarje station utan så att hvarje distrikt eller kommun skulle kunna få sin andel i beskattningen, och den andra, att prester-nas inkomster, då de inflyta från flere församlingar, skulle fördelas i beskattningsafseende i förhållande till de bidrag, hvarje kommun lemnar. Bevillnings-Utskottet har naturligtvis icke kunnat tillstyrka dessa motioner, och dock afse de ju alldeles detsamma som det, som här ifrågasättes. Jag anser, att hvad som anförts om beskattning af bank-

kontor icke alls kan jämföras med beskattningen af dessa sågstockar; ty de enskilda bankkontoren kunna ju på öret uppskattas för den vinst, de hafva af sin rörelse, men ingalunda möjliga vinsten på sågstockarne. Jag beder att få yrka återremiss i syfte att det förevarande momentet må uppställas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad reservanten föreslagit.

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.

(Forts.)

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på godkännande af ifrågavarande stycke och sedan derpå att detsamma skulle till Utskottet återförvisas, och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Tillkännagafs att anslag utfärdats till detta sammanträdes fortsättande klockan 7 e. m.

Styckena c)—k) äfvensom det näst derpå följande.

Godkändes.

Öfverskriften ofvanför § 13.

Godkändes.

Herr vice Talmannen: Jag tillåter mig hemställa, att de §§, hvilka af Utskottet lemnats oförändrade i jämförelse med Kongl. Maj:ts förslag, icke måtte uppläsas, så vida icke någon ledamot af Kammaren begär uppläsning af någon viss §.

Denna hemställan bifölls.

§ 13 och näst derpå följande öfverskrift samt §§ 14—17.

Godkändes.

§ 18.

Herr Bergström: Om man med uppmärksamhet genomläser början af den 18 §, finner man, att den innehåller en omening, och denna omening återfinnes både i den Kongl. propositionen och i det aftryck deraf, om hvilket Bevillnings-Utskottet föranstaltat. Den beror antagligen på något fel vid tryckningen, hvarigenom ordet *som* i andra raden blifvit utbytt mot ordet *de* i fjerde raden. Verkställer man nödigt ombyte, blir meningen riktig och början af paragrafen komme då att lyda sålunda: »Hvar och en annan enligt denna förordning skattskyldig, än *de* i § 16 mom. 1 omförmälda verk eller bolag, vare ock vid äfventyr, *som* i § 19 mom. 4 stadgas», o. s. v. Nu skulle visserligen denna rättelse kunna göras omedelbarligen, emedan det är tydligt, att ett fel uppkommit vid tryckningen; men på grund af andra yrkanden i sak, skall jag anhålla, att paragrafen måtte blifva till Utskottet återremitt-

*Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

terad, hvarvid den anmärkta felaktigheten kan blifva på samma gång rättad. Såsom man finner, har Kongl. Maj:t icke antagit det förslag, som inom skatteregleringskomitén ventilerades, att det skulle åligga en skattskyldig att afgifva s. k. själfdeklaration. Ehuru jag för min del är gynnsamt stämd för detta förslag, vill jag dock icke nu påstå, att en sådan deklaration bör ifrågasättas; men jag beder att få fästa uppmärksamheten derpå, att, då nu Kongl. Maj:t valt en medelväg, enligt hvilken bevillningsberedningens ordförande eger rättighet att infordra en sådan deklaration från den skattskyldige, så behöfves någon bestämmelse, som föreskrifver det sätt, hvarpå bevillningsberedningens ordförande vid detta infordrande bör gå tillväga, likasom det erfordras en bestämmelse om, huru den skattskyldige, från hvilken en själfdeklaration blifvit infordrad, bör gå tillväga för att styrka, att han verkligen afemnat en sådan, emedan underlåtenhet derutinnan medför förlust af rättigheten att anföra klagomål öfver pröfningskomiténs beslut. Man ser af en betänkandet bifogad reservation, att frågan varit behandlad i Utskottet, men icke ansetts förtjena någon större uppmärksamhet. Bevillningsberedningarnes ordförande äro icke i tillfälle att förfoga öfver personer i och för budskickningar i ändamål att infordra sådana själfdeklarationer, icke heller äro de försedda med medel för bekostande af dylika budskickningar och någon bestämmelse, hvarigenom myndighet kan förpligtas lemna handräckning dertill, förefinnes icke. Jag tror för min del, att frågan kan lösas, om man här tillämpar den regel, som förefinnes i nya vexellagen i fråga om sättet att delgifva underrättelse om protest till föregående vaxelgäldenär. § 47 i Vexellagen har följande lydelse: »Företer den, som var pliktig gifva underrättelse, intyg från postanstalt derom, att han inlemnadt bref till föregående vaxelgäldenär, gälle det såsom bevis, att å den tid, intyget innehåller, underrättelse blifvit till vaxelgäldenären afsänd, så framt ej styrkt varder, att brefvet haft annat innehåll». Jag tager mig friheten hemställa, huruvida icke, i händelse återremiss beslutas, Utskottet skulle finna lämpligt här införa en liknande bestämmelse, som den ur vexellagen nu anförda af innehåll, att, när bevillningsberedningens ordförande kan förete intyg från postanstalt derom, att han inlemnadt bref till skattskyldig, så gälle detta såsom bevis, att brefvet innehållit den anfordran, hvarom här är fråga, såvida icke den skattskyldige bevisar, att brefvet haft annat innehåll; och att, å andra sidan, om skattskyldig kan visa, att han aflåtit ett bref till bevillningsberedningens ordförande, skall detta gälla såsom bevis, att brefvet innehållit svar på förut nämnda anfordran, såvida icke bevillningsberedningens ordförande bevisar, att brefvet haft annat innehåll. Man skulle ju äfven kunna föreskrifva, att infordrandet skall ske genom stämmingsmän eller kronobetjeningen; men i hvarje fall torde det vara lämpligt att bestämmelse härom finnes i bevillningsstadgan. På det att Utskottet nu må sättas i tillfälle att taga detta mitt förslag i öfvervägande, vågar jag hemställa om återremiss af det förevarande momentet.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och förevarande paragraf återförvisades till Bevillnings-Utskottet.

§§ 19—21, de två derefter förekommande öfverskrifterna och §§ 22—25.

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.

(Forts.)

Godkändes.

§ 26.

Herr Stråle, Wilhelm: Jag har icke att erinra något mot det första och det andra momentet i den 26 §, men väl mot det tredje och sista. Der står för första gången omnämnd *mantals- och taxeringslängden*, som enligt ett vid den Kongl. propositionen fogadt formulär skulle blifva en enda längd. Kammarens ledamöter torde erinra sig, att i 6:te punkten, pag. 13 i Utskottets betänkande, har Utskottet om detta formulär afgifvit ett yttrande, hvilket ännu icke blifvit af Kammaren pröfvadt. Denna 6:te punkt har af Andra Kammaren blifvit återremitterad liksom ock denna § 26.

Den hufvudsakliga anledningen till bestämmelsen om gemensam mantals- och taxeringslängd torde vara förslaget om beviljning å inkomst af jordbruksrörelse, hvilket förslag står i samband med de s. k. stora frågorna, hvilka föreligga till afgörande. Antagligen kommer upp rättandet af en gemensam mantals- och taxeringslängd att medföra ökad arbete för häradsskrifvarne och det är till och med ifrågasatt, huruvida en sådan längd kan göras färdig inom den föreslagna tiden, hvarom jag dock får tillfälle att vidare tala, när vi komma till § 49. På dessa skäl och särskildt, emedan Andra Kammaren återremitterat förevarande förslag, så hemställer jag, att Kammaren behagade till Utskottet återremittera paragrafen.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och ifrågavarande paragraf visades åter till Utskottet.

§ 27.

Godkändes.

§ 28.

Herr Stråle, Wilhelm: Äfven i denna paragraf förekomma samma ord, *mantals- och taxeringslängden*, men denna paragraf lär icke vara af Andra Kammaren återremitterad på den grund, att man der ansåg, att om någon ändring i bestämmelserna om längderna skulle beslutas, hinder icke skulle möta att äfven här ändra ordalagen. Jag öfverlemnar åt Kammaren att bestämma, huruvida så kan förfaras och gör för närvarande icke något yrkande.

Herr Casparsson: I § 28 omnämnes en mantals- och taxeringslängd, som kommunalstämman ordförande före den 15 April skall hafva aflemnat till bevillningsberedningens ordförande, men hvarifrån denna längd kommer, får man ingen upplysning förr än i § 49; jag förmodar åtminstone, att det är den, som der omnämnes. När nu

Förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

bevilningsförordningen skall tillämpas år 1884, så har kommunalstämmans ordförande ingen sådan mantals- och taxeringslängd att aflemna, och jag föreställer mig, att åtskilliga af dem icke veta, hvad dermed menas. Jag tror därför, att man skulle gifva en behöflig upplysning, om man efter ordet *aflemnat* införde orden *den i § 49 omnämnda*. Den föregående talaren gjorde intet yrkande, men då han dock hade en anmärkning att framställa och då jag tror, att paragrafen skulle vinna i tydlighet, om dessa ord infördes, vågar jag anhålla om återremiss.

Herr Stråle, Wilhelm: Jag instämmer i yrkandet om återremiss.

Herr Anderson, Albert: Den anmärkning, som den ärade talaren på upplandsbänken gjorde, tror jag icke behöfver föranleda återremiss. Mantalsskrifningsförordningen af år 1861 stadgar, att härads-skrifvaren skall öfversända mantalslängden till vederbörande pastor, hvilken det åligger att utlysa kommunalstämma för längdens granskning och sedan denna egt rum, skall kommunalstämmans ordförande öfvertaga längden, som han skall skicka till bevilningsberedningens ordförande. På det sättet får kommunalstämmans ordförande mantals- och taxeringslängden och det hör icke till bevilningsförordningen att tala om, huru det skall ske.

Medan jag har ordet, beder jag få tillägga, att den sammanföring af längderna, som här är föreslagen, långt ifrån att öka besväret för häradsskrifvarne tvärt om skall förminska detsamma, ty namnen på personer och egendomar behöfva då icke skrivas mera än en gång, under det att, då man har särskilda längder, man måste skriva dem flera gånger.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes propositioner, först på godkännande af förevarande paragraf och sedan derpå att densamma skulle till Bevilnings-Utskottet återförvisas, och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

§ 29.

Godkändes.

§ 30.

Första stycket.

Herr Casparsson: Beträffande det första momentet af denna paragraf beder jag få fästa uppmärksamheten på ett fel, såsom jag förmodar ett tryckfel, som insmugit sig. Det står nemligen i Utskottets förslag, att åtskilliga handlingar »skola senast den 6 Juni aflemnas i Stockholm, till» o. s. v. Ser man åter efter, huru momentet är af-fattadt i Kongl. Maj:ts förslag, så står der alldeles riktigt »skola senast den 6 Juni aflemnas, i Stockholm till» o. s. v. Som det förra är en fullständig omening, så måtte här föreligga ett ytterligare tryck-

fel, vid denna på *tryckfel* så rika riksdag, och jag hoppas, att det kan rättas utan återremiss.

Jag vet ej om det är tillåtet att yttra sig om paragrafen i dess helhet, då den ännu icke är uppläst.

Herr Grefven och Talmannen förklarade i anledning häraf, att man nu egde yttra sig öfver den föreliggande paragrafen i dess helhet, men att proposition kunde göras endast i afseende på den föredragna delen af paragrafen.

Herr Casparsson: Hvad beträffar paragrafen i dess helhet, kan jag icke neka att jag tycker, att Kongl. Maj:ts förslag i alla hänseenden har företräde. Utskottet föreslår nemligen, att bevillningsberedningens förslag skall öfverlemnas till kommunalstämmans ordförande, hvilken sedan skall öfversända det till vederbörande kronofogde, och sedan förekommer i förslaget att »alla mantals- och taxeringsuppgifter samt öfriga handlingar skola af beredningens ordförande efter förrättningens slut tillställas vederbörande kronofogde, hvilken det åligger till taxeringsnämnden medföra såväl samtliga dessa handlingar som ock beredningens förslag.» Jag tycker att det sätt, som af Kongl. Maj:t föreslagits och enligt hvilket det nu tillgår, är mycket enklare, nemligen att den ledamot af bevillningsberedningen, som utses till ledamot af taxeringsnämnden, skall medföra dessa uppgifter till taxeringsnämnden. Denna utväg känna alla till och den har icke visat sig medföra någon olägenhet. Jag tror icke, att det är skäl att ålägga kommunalstämmans ordförande för många åligganden, isynnerhet när det kan undvikas. Dessutom kan jag icke för min del utgrunda, hvad meningen är med detta förslag, ty det ser ut, som om kommunalstämmans ordförande skulle skicka en del och kronofogden en annan del af bevillningsberedningens handlingar till taxeringsnämnden. Beträffande denna paragraf kan jag således icke annat än vid såväl det nu föredragna momentet som vid det senare, när det kommer att föredragas, yrka rent bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Bennich: Hvad den första delen af denna paragraf angår så har den siste ärade talaren anmärkt ett tryckfel, hvilket icke lär kunna föranleda till vare sig återremiss eller beslut af Kammaren, utan lär väl kommateringen få bero på den, som föranstaltar om expeditionen af Riksdagens beslut.

Den senare delen är ännu icke föredragen, så att derom vill jag icke för närvarande yttra mig.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes propositioner, först på godkännande af det föredragna stycket utaf förevarande paragraf med den lydelse Utskottet föreslagit, och sedan på godkännande af motsvarande delar af Kongl. Maj:ts förslag i ämnet, och förklarades den förra propositionen vara besvarad med öfvervägande ja.

Förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Förslag till
förordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

Sista stycket.

Herr Casparsson: På grund af de af mig nyss anförda skälen får jag i denna del anhålla om bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Bennich: Den förändring, som Bevillnings-Utskottet här föreslagit, grundar sig på den erfarenhet, som flera Utskottets ledamöter, hvilka deltagit i beskattningsnämnderna, dervid inhämtat, och det rådde icke den ringaste tvekan derom, att icke Utskottets förslag i detta hänseende var att föredraga framför Kongl. Maj:ts. De skäl, som af den siste talaren anfördes för en annan uppfattning, synas mig grunda sig på hans erfarenhet. Hvilkendera bör tillerkännas det största förtroendet, lemnar jag derhän, men jag har ingen anledning betvifla, att Bevillnings-Utskottets 20 ledamöters erfarenhet bör föredragas framför den siste talarens, hvarför jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Reutersvärd: Den förändring, som Utskottet föreslagit, har icke afsett annat än att minska olägenheterna af tidsutdrägt och onödig omväg med att skicka dokumenten fram och tillbaka. Utskottet säger derföre i sin motivering: »Som stadgandet att på landet bevillningsberedningens förslag först skall till kronfogden öfverlemnas för att sedan af denne tillställas kommunalstämmans ordförande synts Utskottet förorsaka onödig omgång och tidsutdrägt, enär i regeln kommunalstämmans ordförande är boende vida närmare det ställe, der beredningen sammanträder, än kronfogden, har Utskottet ansett paragrafen böra i detta afseende omredigeras». Det är det enkla skälet, hvarför man gjort förändringen. Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr Casparsson: Beträffande den erfarenhet, som Utskottets ärade ordförande åberopade, så håller jag fullkomligt med om, att min erfarenhet i detta fall icke kan hafva vitsord, utan måste Utskottets erfarenhet ställas vida högre. Men det är icke *min* erfarenhet, som jag åberopat, utan det är Kongl. Maj:ts på några och tjugu års tillämpning af nu gällande författning grundade erfarenhet. Så mycket må dock medgifvas, att Utskottets förslag är mycket mildare än Kongl. Maj:ts, ty så vidt jag kan se, uppställes ingen påföljd för kommunalstämmans ordförande för försumlighet i detta fall, hvaremot Kongl. Maj:ts förslag innehåller bestämmelse om 20 kronors vite, om ledamot af bevillningsberedningen uraktlåter att inskicka handlingarna.

Så till vida, i människovänligt hänseende, är Utskottets förslag att föredraga. Huruvida det åter är nyttigt och befrämjande för sjelfva saken, lemnar jag derhän; min öfvertygelse är, att då författningen kommer att tillämpas, blir det många kommunalstämmo-ordförande, som försumma att skicka in handlingarna, emedan denna skyldighet är alldeles ny, och när sedan taxeringskomitén skall sammanträda finnas icke handlingarna. Jag tror derför att, då det icke finnes något tvingande skäl att köra ur de gamla hjulspåren, bör man fortfarande följa dem, och de skäl, som Utskottet anført, anser jag vara så fjäderlätta, att intet afseende lär fästas vid dem. Kronfogden har den van-

liga utvägen att skicka handlingarna med kronobetjeningen äfven till kommunalstämmans ordförande, men skall denna ordförande få ett nytt åliggande, som han icke förut haft, och det utan hvarje påföljd för möjlig uraktlåtenhet, så fruktar jag, att förbättringen icke hör till de tids- och ändamålsenliga. Jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Herr Hammar: Såsom redan förut blifvit anmärkt, har Utskottet gjort denna förändring endast och allenast för enkelhetens skull, ty såsom man vet, har det förut tillgått så, att bevilningsberedningens ordförande skickat in längden till kronofogden, så har kronofogden skickat den till kommunalstämmans ordförande, för att den skulle vara tillgänglig vid den föreskrifna tiden. Utskottet har ansett detta vara en onödig omväg och att bevilningsberedningens ordförande lika gerna kunde lemna längden direkt till kommunalstämmans ordförande.

Vidare har det varit föreskrifvet och brukligt, att kommunalstämmans ordförande varit skyldig lemna längden till den närmast boende ledamoten af bevilningsberedningen och denne har haft 20 kronors vite för att medföra den till taxeringsnämnden. Nu händer, att denne närmast boende ledamot af bevilningsberedningen icke kan komma, hvem skall då medföra handlingarna? Utskottet har i så fall trott, att det skulle vara mycket bättre, om kommunalstämmans ordförande vore den, som hade skyldighet att inskicka handlingarna till kronofogden, i stället för att den närmast boende ledamoten skall taga dem med sig. Utskottet har icke ansett det lämpligt att ålägga kommunalstämmans ordförande böter. Hela förslaget har gått ut på att få en lindring i besväret och att undgå de omvägar, som hittills varit nödvändiga, och dessutom har det många gånger hänt på flera orter, der ledamöter af Bevilnings-Utskottet varit närvarande, att taxeringskommitténs ledamöter fått sitta och vänta, emedan den der närmast boende ledamoten icke funnit sig med handlingarne i rätt tid; därför har man ansett det vara bättre, att kommunalstämmans ordförande hade detta åliggande. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Casparsson: Jag tror, att den ledamot af Bevilnings-Utskottet, som sist yttrade sig, begick ett misstag, då han sade, att för närvarande tillgår det så, att den närmast boende ledamoten skall medhafva dessa handlingar. Så tillgår det icke, ty författningarna säga, att på kommunalstämma skall utses en ledamot, som skall medhafva handlingarna till taxeringsnämndens sammanträde, och i föreliggande förslag finnes samma bestämmelse, hvarjemte der stadgas, att till vederbörande skall inskickas underrättelse om hvem som blifvit utsedd att medföra handlingarna. Jag vill icke bestrida, att det har hänt någon gång, att den utsedde ledamoten glömt att medföra dem, men får han en gång böta 20 kronor, kommer han nog ihåg det till nästa gång, hvaremot, om det blir såsom Bevilnings-Utskottet nu föreslagit, det kommer att inträffa många fall isynnerhet i början, då kommunalstämmo-ordförandena glömma att inskicka handlingarna, och då tror jag, att man kommit ur askan i elden.

Förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Herr Reutersvärd: Det är väl möjligt, att det skulle gå såsom den siste talaren tror, om kommunalstämmo-ordförandena skulle uraktlåta först och främst att läsa författningen och sedan att tillämpa den, men jag tror, att då en ny författning utkommer, lär väl hvar och en, som har med den att göra, läsa den mycket mera noggrant än senare, och jag fruktar därför icke att något missförstånd kommer att ega rum. Om en kommunalstämmo-ordförande skulle mot förmodan uraktlåta att skicka in handlingarna, så är det bevillningsberedningens ordförande, som har till åliggande, enligt paragrafens sista mom., att lemna alla mantals- och taxeringsuppgifter samt öfriga handlingar efter förrättningens slut till vederbörande kronofogde, hvilken det åligger till taxeringsnämnden medföra såväl samtliga dessa handlingar som ock beredningens förslag, och då är jag alldeles öfvertygad om att, om också kommunalstämmans ordförande försummar detta, så skall den af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utsedde ordföranden i bevillningsberedningen tillse, att det blir verkställt. Jag tror, att den af Utskottet föreslagna förändringen är fullkomligt lämplig, och kommer att medföra både reda och lättnad i bestyren. Jag anhåller fortfarande om bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på det nu föredragna stycket under öfverläggningen yrkats dels godkännande af Utskottets förslag, dels ock att sista stycket af 30 § uti Kongl. Maj:ts förslag i ämnet skulle godkännas.

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på godkännande af den lydelse, Utskottet för ifrågavarande stycke föreslagit, vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Casparsson* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner sista stycket i § 30 af Bevillnings-Utskottets förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, godkännes sista stycket af motsvarande paragraf uti Kongl. Maj:ts förslag i ämnet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 32;

Nej — 30.

§§ 31—34, dernäst följande öfverskrift äfvensom §§ 35—48.

Godkändes.

§ 49.

Grefve De la Gardie: Det tredje momentet af den upplästa paragrafen innehåller bestämmelser, som icke hafva någon motsvarighet i vår nu gällande bevillningsförordning. Förslag i den riktningen framställdes först af skatteregeringskomitén, och afsigten med dessa bestämmelser var den, att den afskrift af mantals- och taxeringslängden, som i alla händelser skulle tillställas ordföranden i det kommande årets bevillningsberedning, under tiden skulle finnas tillgänglig i kommunen och vara till ledning vid fyrktalssättningen. För att den skulle kunna tjena till detta ändamål, äfvensom vara tillförlitlig vid kommande årets bevillningsberedning, fordrades naturligtvis, att den innehölle präfningskomiténs slutliga beslut i taxeringsfrågorna. Och skatteregeringskomitén hade derföre intagit dessa bestämmelser under den paragraf, som i detta förslag motsvarar § 59. Der talas om åtgärderna efter det präfningskomitén avslutat sitt arbete. Nu har Kongl. Maj:t — jag vet icke af hvilken anledning — framflyttat dessa bestämmelser till § 49; och der afse de sålunda mantals- och taxeringslängden, sådan den befinner sig, efter det taxeringskomitén åtskilts. Skulle nu dessa bestämmelser kvarstå på denna plats, så blefve följden den, att de ändringar, som präfningskomitén gjort i taxeringslängden, skulle der införas af ordföranden i kommunalstämman, hvarigenom längden icke vidare får karakteren af officiel handling, hvilket den bör hafva.

Af denna anledning tager jag mig friheten yrka, att momentet måtte utgå här; och i händelse af bifall till detta yrkande kommer jag att vid 59:de paragrafen föreslå ett nytt moment af följande lydelse: »Afskrift af mantals- och taxeringslängden med deri af präfningskomitén beslutade ändringar, i hvad längden hvarje särskild kommun angår, skall senast den 15 November af häradsskrifvaren tillställas vederbörande kommunalstämmas ordförande, för att af honom tillhandahållas ordföranden i påföljande års bevillningsberedning».

Några bestämmelser om att längden skulle hållas allmänheten tillhanda, hvilket ingår i detta moment af Kongl. Maj:ts förslag, äro i sjelfva verket alldeles onödiga; ty de rättelser, som präfningskomitén gjort, komma på annan väg till kommunernas kändedom. Och som förhållandet är enahanda beträffande de ändringar, som taxeringskomitén beslutar, kan detta 3:dje moment saklöst utgå, hvarom jag ber att få framställa yrkande.

Herr Stråle, Wilhelm: I denna paragraf förekommer ånyo stadgande om mantals- och taxeringslängden, hvarom jag hade tillfälle att

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

yttra mig vid föredragningen af den 26:te till Utskottet redan återförvisade paragrafen. I konsekvens med detta beslut torde äfven denna paragraf böra till Utskottet återremitteras. Min förnämsta anmärkning gäller emellertid momentet 3, uti hvilket det är föreslaget, att längden skall den 15 Augusti öfversändas till ordföranden i kommunalstämman. Fördelen af ett så tidigt öfverlemnande är naturligtvis den, att sockenboarne derigenom få tillfälle att, innan tiden för besvärs anförande hos pröfningsnämnden är ute, få taga kännedom om den påförda beskattningen. Men redan nu äro sockenboarne i tillfälle dels att under fjorton dagar taga kännedom om beviljningsberedningens förslag och dels att efter taxeringsnämndens sammanträde få upplysning om de förändringar, som af densamma blifvit beslutade; och följaktligen torde den fördel, som derutöfver är afsedd med längdens tidiga öfverlemnande till kommunalstämmans ordförande, icke vara af någon stor betydelse. Deremot medför den föreslagna tidpunkten för öfverlemnandet stora betänkligheter. Man har nemligen upplyst mig, att det skall möta mycket stora om icke oöfvervinneliga svårigheter för häradsskrifvaren att hinna få längden färdig till den 15 Augusti. Och icke nog dermed. Om nu häradsskrifvaren, som måste upprätta ett original exemplar och ett duplett exemplar af längden, skall den 15 Augusti insända icke allenast original exemplaret till Konungens Befallningshafvande, utan äfven det andra exemplaret till kommunalstämmans ordförande, så har han icke något exemplar kvar för eget behof. Han behöfver dock ett sådant för de bevis enligt längden, som under tiden komma ifråga att utfärdas, äfvensom för att komplettera densamma genom införande af de personliga utskylderna o. s. v., hvilket förarbete är så mycket angelägnare, som hans tid efter pröfningskomiténs sammanträde blir mycket upptagen i och för debitering och mantalsskrifning. Man må hysa hvilka anspråk som helst på häradsskrifvare och anse att de hafva en skäligen aföning — den är dock icke särdeles stor — så tror jag likväl, att man icke bör utan ytterst viktiga skäl ålägga dem ett arbete, som till äfventyrs icke ens kan medhinnas inom en så knapp tillmätt tid. Enligt min åsigt bör tiden för aflemnandet af längden framflyttas till den 15 November, på sätt den föregående talaren yrkat. Derigenom vinner man, att längden, när den då kommer till kommunalstämmans ordförande, är en officiel handling, i hvilken äro införda pröfningskomiténs definitiva beslut. Derigenom blifver fyrktalssättningen, som sker enligt längden, lätt verkställd, och kommande årets ordförande i beviljningsberedningen har en officiel handling att lägga till grund för den då pågående beskattningen.

Jag vägar, på grund af hvad jag salunda anfört, hemställa, att Kammarne behagade till Utskottet återremittera hela denna paragraf.

Herr Reutersvärd: Jag kan icke neka till att de anmärkningar, som af några talare blifvit gjorda emot den föredragne paragrafen, hafva ganska goda skäl för sig. Och då Utskottet här endast lemnat Kongl. Maj:ts förslag utan anmärkning, så vägar jag icke nu yrka bifall till Utskottets förslag, utan instämmer gerna med de herrar, som yrkat återremiss.

Grefve De la Gardie: Efter hvad för mig uppgifvits, har Andra Kammaren redan bifallit denna paragraf; och jag hemställer därför om det icke är nödvändigt att Första Kammaren nu fattar ett definitivt beslut. Jag vidhåller alltså mitt yrkande, att hela mom. 3 måtte utgå.

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Herr Stråle, Wilhelm: Det är två frågor, som här föreligga, af hvilka den ena afser den gemensamma mantals- och taxeringslängden. Den frågan är af begge Kamrarna återremitterad vid föredragningen af 26 §. Och det är på den grund, som jag tror, att Kammaren handlar mest konsekvent om den återremitterar hela paragrafen. Skulle det åter blifva fråga om att fatta definitivt beslut, kommer jag att instämma med Herr Grefve De la Gardie.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att, då olika yrkanden blifvit framställda dels i afseende på de två första momenten af den föredragna paragrafen och dels beträffande paragrafens tredje moment, det torde vara lämpligast att göra propositioner särskildt angående de båda första momenten och särskildt i fråga om det tredje.

Vidkommande de båda första momenten hade under öfverläggningen endast blifvit yrkad att de skulle till Utskottet återförvisas.

Härefter gjordes propositioner, först på godkännande af de båda första momenten i föreliggande paragraf och sedan derpå att desamma skulle återvisas till Utskottet, och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr Grefven och Talmannen anförde vidare, att i afseende på tredje momentet af denna paragraf under öfverläggningen yrkats, dels att det skulle återförvisas till Utskottet, dels ock att momentet skulle utgå ur paragrafen.

Derefter gjordes propositioner, först på godkännande af ifrågavarande moment, vidare derpå att det skulle uteslutas ur förevarande paragraf och slutligen derpå att detsamma skulle återförvisas till Bevillnings-Utskottet; och förklarades sistnämnda proposition vara med öfvervägande ja besvarad.

§ 50.

Herr vice Talmannen: I denna paragraf har Kongl. Maj:t föreslagit att taxeringsnämnden bland sina ledamöter skulle föreslå fyra till ledamöter i samma års pröfningsnämnd. Men Utskottet har nedsatt detta antal till tre, en nedsättning, som med afseende på landet och stad utom Stockholm kan hafva goda skäl för sig. I afseende på Stockholm medför den deremot den olägenheten, att då Stockholm har sju särskilda taxeringsnämnder och pröfningsnämnden icke lämpligen kan bestå af flere än 20 ledamöter, Öfverståhållare-embetets valrätt skulle blifva så godt som illusorisk, då detsamma af 21 personer skulle hafva att utse 20. Jag tillåter mig därför hemställa, att Kammaren behagade, i öfverensstämmelse med hvad Andra Kammaren redan beslutat i afse-

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

ende på § 50 §, besluta följande förändring i dess första moment: »Innan taxeringsnämnden upplöses, skall nämnden bland sina medlemmar föreslå i Stockholm fyra, men i öfriga städer och på landet tre personer till ledamöter i samma års pröfningsnämnd, hvarvid, derest taxeringsnämndens sammansättning sådant medgifver, i stad bör utses åtminstone en, som under näst föregående år der erlagt beviljning för löneinkomst, samt på landet åtminstone en, af hvilken då inom distriktet beviljning blifvit erlagd antingen för sådan inkomst eller för inkomst af jordbruksnäringen icke tillhörande rörelse».

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och paragrafen godkändes med den ändring, att i första stycket näst efter ordet »föreslå» insattes orden: »i Stockholm fyra, men i öfriga städer och på landet».

§ 51, öfverskriften näst derefter samt §§ 52—54.

Godkändes.

§ 55.

Herr Bennich: Jag ber att få fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att Beviljnings-Utskottet i denna första punkt vidtagit en förändring, som måhända icke rätt väl öfverensstämmer med de grundsatser, hvilka i allmänhet gjort sig gällande i fråga om ordförandeskapet i pröfningsnämnderna. Som det hittills varit stadgadt och jemväl Kongl. Maj:t föreslagit, är landshöfdingen, der han är oförhindrad, sjelfskrifven ordförande i pröfningsnämnden. Hittills har det också varit stadgadt, att om landshöfdingen är förhindrad, skall ordet föras af den, som Kongl. Maj:t, efter härom gjord anmälan, förordnar till pröfningsnämndens ordförande och det är endast i det fall att något förfall för landshöfdingen inträffat så sent att förordnande för annan person i hans ställe icke kunnat af Kongl. Maj:t meddelas, som pröfningsnämnden sjelf skulle välja ordförande. Nu har åter Utskottet föreslagit, att i *alla* de fall, då landshöfdingen är förhindrad att vara ordförande, skall nämnden sjelf utse ordförande, således äfven om förhinder inträffat så tidigt att ordförande kunnat tillförordnas. Inom Utskottet delade jag icke denna mening, men om icke Kammaren för öfrigt vill understödja Kongl. Maj:ts förslag, skall jag icke göra något särskildt yrkande derom. Jag har blott velat fästa Kammarens uppmärksamhet på, hvari skillnaden ligger mellan Utskottets och Kongl. Maj:ts förslag.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och den föredragna paragrafen godkändes.

§§ 56—58.

Godkändes.

§ 59.

Grefve De la Gardie: Såsom jag vid föredragningen af § 49 nämnde, var det min afsigt att här föreslå tillägg af ett tredje moment, sådant detta lyder i skatteregleringskomiténs förslag. Men såsom frågan nu står, vill jag icke här framställa yrkande om något definitivt beslut, utan endast inskränka mig till att yrka återremiss äfven på denna paragraf.

Förslag till förordning angående beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och förevarande paragraf återförvisades till Utskottet.

§§ 60 och 61.

Godkändes.

§ 62.

Mom. 1.

Herr Stråle, Wilhelm: Jag befarar, att, om Utskottets förslagi slutet på I momentet skulle blifva gällande, åtskilliga svarigheter vid målens komplettering skulle uppstå. Såsom hittills är stadgad och äfven Kongl. Maj:ts föreslagit, skola besvärshandlingarna insändas genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till Kammarrätten, och dessa mål gå i alla fall icke fort, såsom vi alla veta. Enligt Bevillnings-Utskottets förslag skulle de handlingar, som icke finnas tillgängliga hos Konungens Befallningshafvande, anskaffas genom klagandens försorg. Han förlorar under tiden icke fatalierna, om besvären äro i rätt tid anförde, men i händelse han tilläfsventyrs icke skaffar handlingarne, då maste man ju genom vite tillhålla honom att komplettera målet. Jag vet egentligen icke skälet, hvarföre man gjort detta förslag. Hittills hafva, såvidt jag vet, dessa besvärmål i formelt hänseende gått sin gilla gång. Men skall man nu börja med att hålla efter klaganden med föreläggande af vite, då befarar jag att en temligen lång tidsutdrägt eger rum, innan målet blir afgjordt. Jag hemställer, huruvida icke Kammaren skulle i denna punkts första moment vilja antaga Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Bennich: Det är just derföre, att dessa mål icke hafva gått sin gilla gång eller den gång, som borde vara giltig, som Utskottet föranledts att nu föreslå en förändring. Utskottet har nemligen från Kammarrätten blifvit upplyst derom, att det finnes Konungens Befallningshafvande, hvilka aldeles icke komplettera målen, innan de inskickas, och att detta har föränledt för Kammarrätten så oändligt lång tidsutdrägt genom att meddela föreskrifter om felande handlingars anskaffande och insändande, att just i följd af sådana förbiseenden hos en eller annan Konungens Befallningshafvande, pröfningen af dessa mål blifvit alltför länge i Kammarrätten uppskjuten till skada icke blott för de skattskyldige utan äfven för alla de pröfningskomitéer, hvilka under följande året hafva att fästa något afseende på de principer, som af Kammarrätten gjorts gällande. Det är på Kammarrättens egen framställning, som denna förändring blifvit af Utskottet föreslagen och i

*Förslag till
förförordning an-
gående bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

syfte att målen skola få en skyndsammare behandling än hittills på ett eller annat håll iakttagits. Det ligger icke här i någon förebräelse hvarken mot Konungens Befallningshafvande i Stockholms län eller mot någon annan Konungens Befallningshafvande inom denna Kammare, men det kan ju finnas andra — det är dessutom icke landshöfdingen sjelf, som behandlar sådana ärenden, utan hans biträde — der dessa biträden icke äro särdeles angelägna att skyndsamt undångöra sådana besvärliga och ledsamma saker. Kammarrätten har nu visserligen utfärdat ett cirkulär. Men detta cirkulär verkade endast i början, så är det meddeladt i Utskottet, och derefter föll det snart i glömska. Dertill kommer, att ett cirkulär i allmänhet icke medför samma förpligtelse, som ett lagstadgande medför för den, hvilken icke ställer sig erinringen till efterrättelse. Det var egentligen derföre Kammarrätten ville hafva in föreskriften i författningen, på det att den må få en helt annan kraft än som ligger deri att Kammarrätten skrifver till det ena eller andra landshöfdingeembetet med påminnelser att få ett ärende uträttadt. Jag tillåter mig derföre hemställa om bifall till Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på godkännande af förevarande moment med den af Bevillnings-Utskottet föreslagna lydelse och sedan på godkännande af motsvarande moment i Kongl. Maj:ts förslag i ämnet, och förklarades den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Mom. 2.

Godkändes.

Öfverskriften framför § 63 äfvensom §§ 63 och 64 samt §§ 66—69, dernäst följande öfverskrifter, §§ 70—75, derefter förekommande öfverskrift §§ 76—78, näst derpå följande öfverskrift, §§ 79 och 80, öfverskriften ofvanför § 81 samt §§ 81—84.

Godkändes.

*Förslag till
instruktion för
taxeringsmyndi-
gheterna.*

Utskottets förslag till instruktion för taxeringsmyndigheterna.

Rubriken och öfverskriften ofvanför § 1.

Godkändes.

§ 1.

Inledningen och stycket 1:o).

Herr Forssell, Hans: På grund af Kammarens beslut rörande 3 § 1:a mom. första afdelning, hvarigenom återställes den af Kongl. Maj:t föreslagna ordningen mellan grunderna för taxeringen, vågar jag

hemställa, att Kammaren ville återremittera såväl detta moment som det följande af den nu föredragna paragrafen.

*Förslag till
instruktion för
taxeringsmyndigheterna.*

(Forts.)

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och den föredragna delen af ifrågavarande paragraf återförvisades till Bevillnings-Utskottet.

De öfriga styckena af § 1.

Herr Forssell, Hans: Jag anhåller att få upprepa mitt yrkande att samtliga dessa moment måtte till Utskottet återremitteras.

Efter härmed slutad öfverläggning återförvisades äfven de nu ifrågavarande delarna af den föredragna paragrafen till Bevillnings-Utskottet.

§ 2.

Herr Bennich: Vid denna paragraf har jag icke att göra hemställen om någon annan förändring än att dels paragrafens nummer måtte få bero på framtida bestämmande, sedan Kammaren afgjort, huru de föregående paragraferna skola affattas, om de skola blifva en eller tre, dels äfven att på samma sätt det må få bero på kommande beslut, om hänvisningen i 2 § 1:a mom. till § 1 mom. 5 skall godkännas, eller om, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, det skall hänvisas till § 1 mom. 4. Således hemställer jag, att paragrafens nummer eller hänvisning till föregående paragrafer och moment må blifva beroende på Kammarens framtida beslut.

På gjord proposition beslöt Kammaren uppdraga åt Bevillnings-Utskottet att i afseende på numreringen af paragraferna i den föreslagna instruktionen och der förekommande hänvisningar göra de förändringar, som kunde blifva en följd af Riksdagens beslut i ämnet.

Den nu förevarande paragrafen godkändes.

Öfverskriften framför paragrafen 3.

Godkändes.

§ 3 mom. 2.

Herr Bennich: Då Kammaren beslutat att till Utskottet återremittera den föreskrift i § 8 mom. 2 af bevillningsförordningen, som afser särskild beskattning för försäljning eller afverkning af skog eller torftägt å annans mark; äfvensom å egen mark, när sådan försäljning och afverkning eller torftägt eger rum till den utsträckning, att egendomens värde derigenom minskas, så torde detta andra moment af ifrågavarande paragraf också böra till Utskottet återremitteras.

Förslag till
instruktion för
tazeringsmyn-
digheterna.

(Forts.)

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och ifrågavarande moment återförvisades till Utskottet.

§§ 4 och 5, dernäst förekommande öfverskrift, §§ 6—10, närmast följande öfverskrift, §§ 11—13, öfverskriften dernäst, § 14, derpå följande öfverskrift samt §§ 15—17.

Godkändes.

Utskottets i 5:te punkten gjorda hemställan.

Förklarades besvarad genom Kammarens förut fattade beslut.

6:te punkten.

Lades till handlingarna.

Kammaren åtskildes kl. 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.